

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**GENÇLİK MERKEZLERİNDE SUNULAN REKREASYONEL
FAALİYETLERİN SERBEST ZAMAN OKURYAZARLIĞI
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MOHAMMED A I ALHENNAWI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Programı

OCAK, 2023

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**GENÇLİK MERKEZLERİNDE SUNULAN REKREASYONEL
FAALİYETLERİN SERBEST ZAMAN OKURYAZARLIĞI
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MOHAMMED A I ALHENNAWI
(Y2016.220006)**

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Programı**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali Selman ÖZDEMİR

OCAK, 2023

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘Gençlik Merkezlerinde Sunulan Rekreatyonel Faaliyetlerin Serbest Zaman Okuryazarlığı Açısından İncelenmesi’ adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlak ve geneleklere aykırı düşecek bir yardıma baş vurmamaksızın yazdığım ve yararlanığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluşturduğunu, bunlara atıf yaparak yarar lanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

MOHAMMED A I ALHENNAWI

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, iki yıl boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaşan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Ali Selman Özdemir'e, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen ailem ve çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan değerli babam Abdulrahman ALHENNAWI ve annem Nabila ALHENNAWI'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bana her zaman yardımcı olan üniversitedeki çalışma arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum.

Ocak, 2023

MOHAMMED A I ALHENNAWI

GENÇLİK MERKEZLERİNDE SUNULAN REKREASYONEL FAALİYETLERİN SERBEST ZAMAN OKURYAZARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında spor, kültür, sanat, eğitim, sosyal sorumluluk, gönüllülük, bilim ve teknoloji gibi çeşitli alanlarda sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan bireylerin memnuniyet düzeyleri ve serbest zaman okuryazarlıklarının incelenerek çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır. Araştırma, ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışma olup, örnekleme uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırmaya, İstanbul ilinde çeşitli gençlik merkezlerine üye, 17 ve 28 yaşları arasında 110 kadın (%43.8) ve 141 erkek (%56.2) olmak üzere toplam 251 kişi katılmıştır (\bar{X} yaş=20.37, ss=3.21). Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik özellikler ve serbest zaman değerlendirme alışkanlıklarını ölçen sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; Yıldız ve Çoban (2020) tarafından geliştirilmiş Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (GMMÖ) ve Arslan (2018) tarafından geliştirilmiş Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği (SZOÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistikler, ikili karşılaştırmalarda t testi ve Mann-Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi ANOVA testi ve Pearson Korelasyon testinden yararlanılmıştır. İstatistiksel analizler, %95 güven aralığı ve $\alpha=.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; gençlik merkezlerine üye olan ve faaliyetlerine katılan bireylerin gençlik merkezleri memnuniyet ölçeği ve serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarında medeni durumlarına, çocuk sahibi olma durumlarına, düzenli bir serbest zaman değerlendirme aktivitesine sahip olma durumlarına, katıldıkları serbest zaman değerlendirme aktivitelerinden tatmin olma durumlarına, refah durumlarına, serbest zaman değerlendirme aktivitelerine bütçe ayırmakta zorlanma durumlarına göre anlamlı

farklar oluştuğu tespit edilmiştir. Öte yandan, bireylerin gençlik merkezlerinde katıldıkları faaliyetler ve sunulan hizmetlerle ilgili memnuniyet düzeyleri arttıkça serbest zaman okuryazarlık puanlarının da artış gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Gençlik merkezleri, serbest zaman okuryazarlığı, rekreasyon.

INVESTIGATION INTO RECREATIONAL ACTIVITIES IN YOUTH CENTRES IN TERMS OF LEISURE LITERACY

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the satisfaction levels and leisure literacy of individuals participating in recreational activities and programs offered in various fields such as sports, culture, art, education, social responsibility, volunteering, science, and technology under the umbrella of 'Youth Centres' affiliated to Republic of Türkiye Ministry of Youth and Sports and compare them according to various variables. The research is a descriptive study in the relational survey model and was created with convenience sampling method. A total of 251 people, 110 women (43.8%) and 141 men (56.2%), between the ages of 17 and 28, who were members of various youth centres in Istanbul, participated in the research (\bar{X} age=20.37, sd=3.21). The data collection tool used in the research consists of two parts. In the first part, questions measuring demographic characteristics and leisure time habits are included. In the second part, Youth Centers Satisfaction Scale (GMMÖ) developed by Yıldız and Çoban (2020) and Leisure Literacy Scale (LTS) developed by Arslan (2018) were used. In the analysis of data, descriptive statistics, t test and Mann-Whitney U test in pairwise comparisons, one-way analysis of variance ANOVA test and Pearson Correlation test were used in multiple comparisons. Statistical analyses were evaluated at 95% confidence interval and $\alpha=.05$ significance level. The centre's attendees Youth Centre Satisfaction Scale and Leisure Literacy Scale scores, showed significant differences dependant on variables such as having children, having leisure time, doing an activity in that time, getting satisfaction from the activity, welfare status, and leisure time budget. On the other hand, it was determined that as individuals' satisfaction with the activities and services they participate in youth centers increases, their leisure literacy scores also increase.

Key Words: Leisure literacy, youth centers, recreation.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	ix
I. GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Problemi.....	3
B. Araştırmanın Amacı.....	3
C. Araştırmanın Önemi	3
D. Araştırmanın Sınırlıkları.....	4
II. ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TEMEL KAVRAMLAR.....	5
A. Zaman Kavramı	5
1. Boş Zaman	6
2. Serbest Zaman.....	9
a. Serbest Zaman Tatmini	10
b. Serbest Zaman Değerlendirilmesi.....	11
c. Serbest Zaman Okuryazarlığı	12
B. Rekreasyon Kavramı	15
1. Rekreasyon Etkinliklerinin Amacı ve Özellikleri.....	16

2. Rekreasyon'un Sınıflandırılması ve Etkinlik Alanları.....	17
3. Rekreasyonel Planlama ve Programlama.....	18
C. Gençlik.....	21
1. Gençlik Merkezi.....	21
a. Gençlik Merkezi Vizyonu.....	22
b. Gençlik Merkezi Misyonu	22
c. Gençlik Merkezi Faaliyetleri	23
d. Gençlik Merkezleri Aracılığıyla Yürütülen Gençlik ve Spor Bakanlığı Projeleri	23
e. Gençlik Merkezlerinde Yürütülen Yerel Projeler	23
III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	26
A. Araştırmanın Modeli.....	26
B. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	26
C. Veri Toplama Araçları	26
D. Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (GMMÖ)	26
E. Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği (SZOÖ)	27
F. Verilerin Toplanması	27
G. Verilerin Analizi	28
IV. BULGULAR.....	29
V. TARTIŞMA VE SONUÇ	33
VI. ÖNERİLER	36
VII.KAYNAKLAR	37
EKLER.....	46
ÖZGEÇMİŞ.....	51

KISALTMALAR LİSTESİ

- SZOÖ** : Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği
- LLS** : Leisure Literacy Scale
- GMMÖ** : Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği
- YCSS** : Youth Centers Satisfaction Scale

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

- Çizelge 1. Katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının cinsiyete göre *t-testi* sonuçları 29
- Çizelge 2. Katılımcıların medeni duruma göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının *Mann-Whitney U testi* sonuçları..... 29
- Çizelge 3. Katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının *Mann-Whitney U testi* sonuçları..... 30
- Çizelge 4. Katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının düzenli serbest zaman etkinliğine sahip olma durumlarına göre *t-testi* sonuçları 30
- Çizelge 5. Katılımcıların serbest zaman aktivitelerinden tatmin olma durumlarına göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarına ilişkin *t-testi* sonuçları 30
- Çizelge 6. Katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanları, gençlik merkezi memnuniyet ölçeği puanları ve yaş değişkeni *korelasyon testi* sonuçları 31
- Çizelge 7. Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama Puanlar 31

I. GİRİŞ

Serbest zaman kavramı, ortaya çıkışından itibaren günümüze kadar gelen süreçte yaşanan coğrafya, kültür ve sosyo-ekonomik gelişmeler gibi faktörlerden etkilenecek birçok anlam farklılaşmasına uğramıştır. Antik Yunan'da düşünümsellik yüklü zaman dilimi olarak algılanıp, bilgi, hakikat ve erdem gibi üstün değerlerle uğraşılan bir zaman olarak görülen serbest zaman kavramı ilk olarak Roma döneminde yaşam tarzı ve sosyal statü'yü ifade etmekten çıkarak iş ile ilişkilendirilmiştir. Roma döneminde üretim dışında kalan, yeniden üretime hazırlanılan zaman tüketimi olarak görülmeye başlanan serbest zaman, modern dönemde büyük bir ivme kazanan teknolojik gelişmelerle birlikte tamamen iş/çalışma hayatı üzerinden boyutlandırılan bir kavram haline gelmiştir (Juniu, 2000).

Bu dönemde serbest zaman artık düşünümsellik, kişisel gelişim, sosyal fayda gibi anlamlardan uzaklaşarak tüketimcilikle birlikte deforme olmuştur (Hemingway, 1996; Emir, 2020).

Günümüzde ise serbest zaman, sunduğu yaşam tarzları, taşıdığı kültürel çeşitlilik ve kimliksel yapılanmasıyla yeniden anlamlandırılmaya çalışılmaktadır. Serbest zaman hemen hemen herkesin sahip olduğu ancak nasıl değerlendiriliği ve deneyimlendiğiyle anlam kazanan bir yaşam felsefesi haline gelmiştir. Bireylerden, serbest zamanlarında anlamlı deneyimler yaşayarak öznel mutluluğunu sağlaması, sosyal ilişkiler kurması, kendini gerçekleştirme ve kimlik inşası gibi anlamlı deneyimlerle birlikte hayat felsefesi oluşturması beklenmektedir (Barnett, 2005; Neville, 2014).

Kendi yaşamının ve bireysel gelişiminin aktif bir yönlendiricisi olması arzu edilen bireylerin bu bağlamda sahip olması gereken en önemli unsur serbest zaman okuryazarlığı'dır.

Okuryazarlık kavramı tek başına okumak ve yazmak kavramlarının bir araya gelmesinden çok daha fazla şey ifade etmektedir. Farklı okuryazarlık türleri bulunmaktadır ancak klasik anlamıyla okuryazarlık öğrenme bilincini oluşturma,

geliştirme ve yaşam boyu devam ettirebilme, etkin öğrenme ve yeni beceri kazanım yolları bulabilme anlamlarına gelmektedir (Breivik ve Ford, 1993; Doyle, 1994). Serbest zaman okuryazarlığı ise bireylerin serbest zaman değerlendirme biçimlerinin ve seçimlerinin, kendisine ve bulunduğu topluma fayda sağlayacak biçimde belirlenebilmesi, objektif değerlendirmelerde bulunarak olumlu ve olumsuz yanlarının ortaya konulabilmesi, doğru serbest zaman tercihleriyle kişisel ve toplumsal yaşam kalitesinin arttırılabilmesi becerisini ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile serbest zamanlarda yapılabilecek aktivitelerin neler olduğuna, gereksinim duyulan bilgi ve becerilere yönelik hangi aktivitelerin daha faydalı olabileceğine, elde edilen bilgi ve becerilerin bireysel ve toplumsal fayda yönünde ne şekilde kullanılabileceğine ve serbest zamanın olumsuz/yanlış kullanımının ne tür deformasyonlara yol açabileceğine ilişkin anlamlı bir bilgi birikimini ifade etmektedir (Arslan, 2018). Bireylerin sahip olduğu serbest zamanı doğru ve verimli bir biçimde kullanma süreci ile ilgili olan serbest zaman okuryazarlığı aktivite seçimi sırasında amaçlı ve bilinçli bir tutum sergilemeyi hedeflemektedir. Bireylerin sahip oldukları zamanı doğru yönetebilmeleri, serbest zamanlarından elde edebilecekleri fırsatların ve karşılaşılabilecekleri risklerin farkında olabilmeleri, bu risk ve fırsatlara karşı öngörü geliştirebilmeleri, serbest zaman aktivitelerine katılarak sosyal, fiziksel ve psikolojik birçok fayda elde edebilmeleri için serbest zaman okuryazarı olmaları gerekmektedir. Serbest zaman okuryazarlığı yetisine sahip birey kendi tercihlerinin ve yapabileceklerinin farkında olarak aktivitelerden elde edilebilecek fayda ile becerilerini birleştirerek bunları eyleme/yaşantıya dönüştürebilmektedir (Arslan, 2013; Hutchinson ve Robertson, 2012).

Gençlik, bireylerin fiziksel ve ruhsal olarak yaşadıkları ortak bir değişim ve gelişim süreci olarak ileriki yaşlarda kalıcı hale getirilebilecek birçok yeni vasıf ve davranışın da tecrübe edilmeye başlandığı bir dönemdir (Peters, 1944).

Gençlik kavramı her ne kadar fizyolojik bir süreci ifade etse de tek başına fizyolojik bir süreçten bahsedilmemektedir. Gençlik toplumsal düzeyde inşa edilen, belirlenen ve empoze edilen bir dizi kültürel davranış biçimlerini de içermektedir (Coleman ve Adamson, 1992). Gençlerin kendini tanıması, kimlik inşası ve toplumsal bir kimlik kazanarak kendilerine toplumda yer edinebilmeleri süreçlerini içeren uzun ve kronolojik gençlik döneminde toplumsal olarak yol gösterici olan yapılara önemli görevler düşmektedir. Çok yönlü eğitim ve organizasyonlarla birlikte

gençlere rehberlik eden gençlik merkezleri, gençlerin bireyselliklerini ve sosyalleşmelerini destekleyici kuruluşlardan biridir (Ekşi, 1990, GSB, 2022). Gençlik merkezlerinde bilimsel, kültürel ve sportif bir çok eğitim ve organizasyon planlanarak gençlerin bilgi ve becerilerini geliştirmek, yetenekleri doğrultusunda ilgilerini doğru yere kanalize etmek hedeflenmektedir. Gençlik merkezlerinde gençlerin zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlayarak boşa zaman harcamalarının önüne geçmek için aktivite ve organizasyon planlaması dışında eğitici ve bilgilendirici faaliyetlerin de yürütülmesinin gençlerin çeşitli alanlarda okuryazarlık becerisi kazanmasına ve yaşam boyu devam ettirebilecekleri ilgiler edinmelerine fayda sağladığı düşünülmektedir (Kazgan, 2002). Bu bağlamda, yapılan araştırmada gençlik merkezlerinde sunulan rekreasyonel faaliyetlerin serbest zaman okuryazarlığı açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

A. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın ana problemi; İstanbul ilinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı çeşitli gençlik merkezlerinin sunduğu rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan bireylerin serbest zaman okuryazarlık düzeyleri, gençlik merkezlerinden memnuniyet düzeyleri, rekreasyonel aktivitelere katılım alışkanlıkları ve demografik değişkenleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

B. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, İstanbul ilinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında spor, kültür, sanat, eğitim, sosyal sorumluluk, gönüllülük, bilim ve teknoloji gibi çeşitli alanlarda sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan bireylerin memnuniyet düzeyleri ve serbest zaman okuryazarlıklarının incelenerek çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır.

C. Araştırmanın Önemi

Hızla değişen dünyada "Z Kuşağı" olarak tanımlanan gençlerin kamu kurumlarına bakış açıları, geçmiş yıllara göre değişiklik göstermektedir. Geleneksel devlet kurumu anlayışındaki Gençlik Merkezleri, gençlerimizin beklentilerine cevap vermekte aciz kalabilirdi. Bu nedenle, gençlerin memnuniyet

düzeylelerine ve isteklerine göre belirlenen gençlik merkezi faaliyetleri, sosyal, kültürel, sanatsal, mental, psikolojik ve teknolojik açılardan bireylere yol göstermektedir (Cılga, 2001). Gençleri olgunlaştırıp hayata ve geleceğe hazırlayan bu faaliyetler belirli periyotlarla gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu tez çalışması, İstanbul ilinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik Merkezleri ve buralarda sunulan rekreasyonel faaliyetlerden yararlanan bireylerin merkezlerden memnuniyet düzeyleri, serbest zaman okuryazarlığı ve rekreasyonel alışkanlıklarının aydınlatılmasına odaklanmıştır.

Alinyazın incelendiğinde, serbest zaman okuryazarlığı üzerine sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Gençlik merkezlerinde sunulan rekreasyonel faaliyetlere katılımın serbest zaman okuryazarlığı ile ilişkilendirilmesinin ise alanyazına özgün bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma, gerek sahip olduğu nüfus ve nüfusun çeşitliliği, gerek sosyal ve ekonomik yapısı ile Türkiye'nin ve dünyanın sayılı metropolleri arasında bulunan İstanbul ilinde yer alan gençlik merkezlerini örneklem grubu olarak ele alması açısından ayrıca önem taşımaktadır.

D. Araştırmanın Sınırlıkları

Bu araştırma, 2021-2022 yıllarında İstanbul'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında spor, kültür, sanat, eğitim, sosyal sorumluluk, gönüllülük, bilim ve teknoloji gibi çeşitli alanlarda sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan bireyler ile sınırlıdır. Buna göre araştırmaya 17 ve 28 yaşları arasında 110 kadın (%43.8) ve 141 erkek (%56.2) olmak üzere toplam 251 kişi katılmıştır (\bar{X} yaş=20.37, ss=3.21).

II. ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TEMEL KAVRAMLAR

A. Zaman Kavramı

Sözlük anlamı olarak zaman, Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından "bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit" olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). "Boş Zamanlar Sosyolojisi" isimli eserinde, Tezcan (1993) zaman kavramını kullanım çeşitlerine göre ele almaktadır.

1. Var olmakla ilgili zaman; yemek yeme, uyuma, vücut temizliği gibi biyolojik ihtiyaçlara ayrılan zamandır.
2. Geçimle ilgili zaman; çalışma, işle ilgili kullanılan zamandır.
3. Boş zaman; oyun-boş zaman değerlendirme, istirahat için kullanılan zaman olarak değerlendirmektedir.

Zaman, insan için yaradılışından bugüne büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Bu anlayış, fertler kadar toplumlar için de böyle gelişmiştir. İş hayatını, sosyal ilişkilerini, eğlence ve dinlenme alışkanlıklarını bu anlayış içerisinde tanzim eden toplumlar, diğer toplumlara göre daha fazla gelişmişlerdir (Karaküçük, 2005, s.3). "Zaman, tüm varlıkların hayat ölçüsü olan, tasarruf edilemeyen, ödünç alınamayan sadece kullanılan ve kaybedilen, tekrarı mümkün olmayan, nesnelere uzaydaki hareketlerine göre ölçülebilen ve bölümlere ayrılabilen bir kavramdır (Eren, 1993)."

Günlük hayatta karşılaşılan ve peş peşe gelişen bütün olaylar "zaman" denilen soyut bir kavramı düşünmeye zorlamaktadır. Çünkü çok değerli olan bu kavram içinde, olaylar sıralanır, yaşanır ve değerlendirilir. Zaman kavramı dışında meydana gelen hiçbir olay ve olgu olamaz. Zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek olarak değerlendirilir (Baltaş ve Baltaş, 1987). Zaman değerlidir; çünkü durdurulması, geri döndürülmesi, yerinin başka bir şeyle doldurulması mümkün değildir. Yaşanılan her an, ömürden giden bir

parçadır. Bu nedenle zaman, hayattır ve insanın hayatını güzelleştirmesi, yaşam kalitesini yükseltebilmesi için zamanı iyi kullanması gerekir (Arslan, 2013).

Dünyada bütün insanlara verilen zaman, hayat için en değerli kredidir. Her insana demokratik olarak saatlerden oluşan bir gün, günlerden oluşan bir hafta, haftalardan oluşan bir ay, aylardan oluşan bir yıl ve neticesinde bir hayat verilmektedir. İnsanın başarılı-başarısız, mutlu-mutsuz, iyi-kötü günleri zamanı nasıl değerlendirdiği ile doğru orantılıdır.

Zamanı faydalı ve etkin kullanabilme öncelikle bir eğitim işidir. Bu eğitim okul ve ailenin üzerinde olan bir sorumluluktur. Zamanı iyi kullanabilmesi, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman dilimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır (Karaküçük, 2005).

1. Boş Zaman

Araştırmamızın ilgili kavramlarından boş zaman bu bölümde açıklanmaktadır.

Boş zaman, kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan kendi isteği yönünde kullanabileceği günlük gereksinim için harcanandan arta kalan zamandır (Kılbaş, 2010). Karaküçük ve Gürbüz'e (2007) göre; boş zaman kelimesi en basit anlamda bireyin özgürce, dilediği gibi harcayabileceği zaman dilimini ifade eder. Boş zaman engellerden/zorunluluktan kurtulmak, seçme hakkına sahip olmak, işten arta kalan zaman veya yapılması zorunlu bazı sosyal davranışlardan artan zaman olarak tanımlanabilir.

Hazar'a (2003) göre "boş zaman; insanların sınırlı yaşam süresinin çalışma (iş), çalışmayla ilgili etkinlikler (işe gidiş, geliş vb.), yaşamı sürdürmek için gerekli etkinlikler (beslenme, uyuma vb.) ve diğer zorunlu davranışlar dışında kalan bölümüdür. Başka bir ifade ile insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan zaman dilimidir."

Müftügil (1993) ise boş zamanı; kişinin iş ve işle ilgili sorumlulukları ile kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zaman dışında kalan, dolayısıyla zorunluluklarının olmadığı özgür bir zaman birimi olarak tanımlamaktadır. Boş

zamanı iki tarafı keskin bir kılıca benzetmek mümkündür. Olumlu kullanılırsa, kişisel ve toplumsal gelişim sağlar. Olumsuz kullanılırsa bunalım, başıbozukluk gibi sorunlara neden olmaktadır (Karaküçük, 2005).

Boş zamanları değerlendirmede gönüllülük ve bireysel seçim esastır. Bireyin beğeni ve ilgisi önemlidir. Boş zaman eğitimi, bireyin kendisini ifade edeceği etkili ve kişiliğini geliştirici boş zaman değerlendirme etkinliği için fikir edinmesine yardımcı bir eğitimidir. Kültürün hem aktarılması hem geliştirilmesi yönünden boş zamanı değerlendirmenin rolü vardır (Tezcan, 1993).

Küçüktopuzlu, Gözek ve Uğurlu (2003) yaptıkları araştırmada, boş zamanı insanların çalışma, yeme-içme, uyuma gibi yaşamsal ihtiyaçlarını gidermek üzere geçirdiği zamanların dışında kalan, gönüllü ve kişisel katılım gösterdikleri eğlenme, dinlenme ve kişisel faaliyetlerin uygulandığı süreç olarak tanımlamaktadır. İnsan boş zamanlarında dinlenme, eğlenme, sosyalleşme, kişisel gelişimini gerçekleştirme, kültürel faaliyetlerde bulunma gibi faaliyetlere kişisel tercihleri ve beğenileri doğrultusunda katılmaktadır.

Durmazeider, boş zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir. 3 D olarak da adlandırılan bu fonksiyonlar; dinlenme veya kendini bırakma (delessement), eğlenme (divertissement) ve kendini geliştirme veya gelişim (developpement)dir. İş sonrası stres ve yorgunluk gibi rahatsızlıkların giderilmesi için dinlenme, can sıkıntısını gidermek veya sıkıntı sonrası rahatlamak için eğlenme, bireyin günlük faaliyetlerin monotonluğundan kurtaran, daha geniş bir sosyal katılıma zemin hazırlayan ve insanın kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine imkân tanıyan, çıkarıcı olmayan faaliyetler boş zamanın gelişim fonksiyonları kapsamında değerlendirilmektedir (Karaküçük, 2005).

Boş zamanın özerk bir alan olarak belirmesinde Lafargue'ın bir boş zaman manifestosu niteliğindeki "Tembellik Hakkı" adlı yapıtının önemli yeri vardır (Aytaç, 2002). Lafargue, "Tembellik Hakkı" (1883) adlı eserinde sanayi devriminin ardından bir dönem ağırlaşan çalışma koşullarının iyileştirilmesini, insanoğlunun bu duruma karşı koyması gerektiğini savunmuştur. Lafargue, "Tembellik Hakkı" adı altında "boş zaman hakkı'nı savunur. Bu nedenle "tembellik" sözünün yerine "boş zaman" sözünü getirilerek Lafargue'ın tembellik hakkında ne anlattığını doğru anlamak gerekmektedir (Ayyıldız, 2015).

Lafargue'ya göre emekçiler günde 14-16 saat, çok güç koşullarda çalışmak suretiyle tüm insani, moral ve sanatsal yaratıcılıklarını yitirmekteler, bu durum emekçilerin varoluşsal bilinçlerinin aşınmasına ve yönetici seçkinlerin onlar üzerindeki denetim ve eşgüdüm erkinin kurumlaşmasına yol açmaktadır. Lafargue' nun temel amacı bireyin fiziksel ve zihinsel potansiyelini başkası için tüketmesi yerine kendine özgü yaratıcılıklarını sergileyebilecekleri faaliyetler içine girmek suretiyle bilinçleri üzerinde denetimi ortadan kaldırmak ve bireyin kendisini gerçekleştirmesine imkân sağlamaktır (Lafargue, 1999).

Buradan hareketle boş zaman insanların en doğal hakkıdır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 24. maddesine göre "Her şahsın dinlenmeye, eğlenmeye, bilhassa çalışma müddetinin makul surette tahdidine ve muayyen devrelerde ücretli tatillere hakkı vardır (www.ombudsman.gov.tr)."

Boş zamanları değerlendirmenin birey ve toplum açısından yararlarını şöyle özetlenebilir: Bireyin kendini ifade etmesine, yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına ve geliştirilmesine imkân verir. Yeni arkadaşlıklar kurulur, sosyal çevreyi genişletir, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetişmesini sağlar. Yeni bilgi ve beceriler kazanmasıyla, hayatı geliştirme, anlamlı hale getirmeyi amaçlar (Yetim, 2011, s. 240).

Tezcan bu zaman diliminde katılabileceğimiz aktiviteleri farklı tipolojilerde incelemiştir. Tezcan' a göre bunlar;

Boş zaman etkinliklerinin çeşitli tipolojileri

a) Niteliklerine göre tipolojiler

- Etkinlikler çok çeşitli olduğu için tipolojiler de çeşitlidir. Örneğin bazıları eve yönelik, bazıları ise topluluğa yöneliktir.
- Bazıları bireysel, bazıları ise grupsaldır.
- Bazıları kamu örgütlerince, bazıları ise özel kuruluşlarca (ticari ya da ticari olmayan) sağlanır.
- Bazıları kurumlarda (okul, kilise gibi), bazıları kurumlara bağlı olmadan kurum dışında yapılır.
- Bazıları etkendir, bu katılımı gerektirir (spor yapma, müzik icra etme gibi), bazıları edilgendir, yani seyirliktir (radyo dinleme, TV, tiyatro, maç seyretme gibi).

b) Sürelerine göre boş zaman tipolojisi

Uzun süreli boş zamanlar

- Çocukluk dönemi boş zamanlar,
- Yıllık izinler,
- Emeklilik dönemi boş zamanlar.

Kısa süreli boş zamanlar

- İş günlerinin sonunda, akşamüstü ve akşamları boş zamanlar,
- Hafta sonları,
- Kısa süreli tatiller (Tezcan, 1993).

2. Serbest Zaman

Araştırmamızın ilgili kavramlarından serbest zaman bu bölümde açıklanmaktadır. Serbest zaman kavramı çeşitli çalışmalarda değişik isimler altında görülmüştür. Bunlar "boş zaman", "özgür zaman", "serbest zaman" gibi farklı isimlerle ele alınmıştır. Kişinin zorunlu uğraşları dışında kalan ve kullanma biçiminde tamamen özgür olduğu serbest zamanlarında, maddi kazanç sağlama amacı gütmeyen, herkese göre değişen amaç ve yöntemlerle, tamamen kişisel tercihlerle yapılan etkinliklerdir (Arslan, 2010).

Tezcan'a (1993) göre serbest zaman; bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorunluluklardan ya da bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteğiyle seçeceği bir etkinlikle uğraşacağı, bireyin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu, iş yaşamının dışındaki zamandır. Serbest zaman, bireyin biyolojik hayatını devam ettirmek ve kazanç sağlamak dışındaki sahip olduğu zamandır. Böylece serbest zaman seçimlerimizde özgür olduğumuz zamanı da ifade eder (Örteş, 2010).

Toplumların yarınları olan gençlik ve gençliğin serbest zamanlarını en verimli şekilde değerlendirmeleri ülkemiz için de önemli bir unsurdur. Gençlerin serbest zamanlarını verimli geçirebilmeleri, zararlı ve kötü alışkanlıklarda uzak durmaları amacıyla halen yürürlükte olan 1982 Anayasasında hüküm bulunmaktadır. Ülkemizi dünyada ve özellikle Avrupa'da öne çıkaran en önemli unsur dinamik ve genç nüfusumuzdur. İyi değerlendirilebilmesi halinde 2040'lı yıllara kadar bu itici gücün Türkiye ve Avrupa için bir fırsat olacağı otoritelere dile getirilmektedir (Gediz, 2012).

Serbest zamanın çeşitli anlayışlar ve yaklaşımlar paralelinde birçok tanımları yapılmıştır. Serbest zaman, kişinin kendi kullanımındaki sahip olduğu zaman durumudur. Kişiler özgür ya da zorunlu olmadıkları zamanlarını istedikleri gibi harcarlar. Serbest zaman, genellikle hayatta ihtiyaçlar ve resmi görevlerden sonra kalan artık zaman düşüncesidir. Bu kişinin kendi tercihlerini yapmasına fırsat veren zamandır (Aycan, 2005).

Çalışma dışı zaman, hayatı kazanmak amacıyla bedensel ve düşünsel çabalar için yani iş için, harcanan zorunlu zamanın dışında kalan zamanı oluşturmaktadır. Çalışma dışı zaman, insanın işinden arta kalan serbest zamanı içerisinde yer alan ve kişinin her türlü bağımlılıktan ve bağlantılardan kurtularak özgürce kullanacağı bir zaman dilimini ifade etmektedir. Serbest zaman ile boş zaman arasında belirli bir farklılık bulunmaktadır. Nitekim serbest zaman bir yönsüzlük yansıtmakta, boş zaman ise, yönlendirmeye açık bir potansiyel içermektedir. Rekreasyon da, boş zamanın belirli kullanım biçimlerini oluşturmaktadır. "Garzia, boş zaman (leisure time) ile serbest zaman (free time) arasındaki farkı şöyle ortaya koymaktadır. Garzia'ya göre, her insanın "free time"e olabilir, ancak "leisure time"ı olmayabilir (Karaküçük, 2005)."

a. Serbest Zaman Tatmini

TDK' ya göre tatmin "İstenen bir şeyin gerçekleşmesini sağlama, gönül doygunluğuna erme, doyum." olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). Kişiler serbest zamanlarını değerlendirerek, yaptıkları faaliyet ve etkinliklerden haz almak ve böylece tatmin olmak isterler. Tatmin, bireyin beklentilerinin karşılanması durumunda hissedilen değerler toplamı olarak tanımlanabilir. Tatmin sürekli olabileceği gibi, durumlukta olması mümkündür (Ardahan ve Lapa, 2010).

Gençlerin serbest zamanlarını gereği gibi değerlendirmemeleri onların temelde var olan toplumsal, ekonomik ve psikolojik sorunlarının daha yoğun biçimde ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Gençlerin fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak gelişmesi yönünden de ilgilerini tatmin edecek faaliyetlere katılmasında yarar ve zorunluluk vardır (GSB, 2013).

b. Serbest Zaman Değerlendirilmesi

Gelişen teknolojinin insanlar üzerindeki etkisi yeni bir yaşam biçimini de beraberinde getirmektedir. Hareketsiz yaşam alışkanlığının hâkim olduğu, kişiler arası iletişimin sanal ortamlara taşındığı, sosyalleşmeden uzak yaşam tarzı, özellikle gençler tarafından oldukça benimsenmektedir. Teknolojinin getirdiği bu olumsuz etkilerden kurtulmanın en iyi yolu serbest zamanları olumlu bir şekilde değerlendirmekten geçmektedir. Gelişmiş ülke olmanın kriterlerinden biri de serbest zaman etkinliklerine ayrılan süre ve bu süre içerisinde yapılan faaliyetlerin niteliğidir (GSB, 2013).

Toplumların gelişmişlik düzeyi ekonomik kalkınma kadar toplumsal kalkınmanın da ölçüsüne bağlı olup, bireylere sunulan eğitim ve refah hizmetlerinin ölçüsü, o toplumun gelişme seviyesini gösterir. Tüm insanları ilgilendirmekle birlikte serbest zamanı değerlendirme özellikle gençlik açısından önem taşır (Kılbaş, 1994).

Günümüz toplumunda serbest zamanların verimli bir şekilde değerlendirilmesinin bireyler ve özellikle gençler üzerinde olumlu etkileri vardır. Gelişmiş ülkelerde gençlere milli, manevi, toplumsal, kültürel, sanatsal ve insani değerleri kazandırmada en iyi yolun serbest zamanları verimli bir şekilde değerlendirmekten geçtiği ve daha önemlisi serbest zaman etkinliklerinin eğitimin bir parçası olduğu kabul edilmektedir (GSB, 2013).

Günlük uğraşların, iş ve benzeri çalışmaların dışındaki serbest zamanlarda, kişileri yaşama bağlayıcı, dinlendirici, eğlendirici, meşgul edici veya zevk verici eylem ve faaliyetleri yaparak, ruhen ve bedenen canlılık kazandıkları etkinliklerin tümü serbest zaman değerlendirme olarak tanımlanmaktadır (Arslan, 2010).

Toplumsal ve kişisel refah bakımından serbest zaman saatlerinin kişisel ve toplumsal düzeni geliştirmeyi amaçlayan biçimde kullanılması serbest zaman felsefesinin amacıdır. Serbest zaman daha mutlu ve müreffeh bir yaşama hazırlanma ve kişiliğin geliştirilmesi için kullanılması yönünden iyi bir fırsattır. İnsanların serbest zamanlarını en değerli ve en yararlı bir biçimde değerlendirecek etkinlikleri seçmesi kendilerini tanımlarıyla ilgilidir. Kuşkusuz serbest zamanın özel bir etkinlikle değerlendirilmesi bireyin ilgi, yaş, cinsiyet, öğrenim, kültürel ve toplumsal durumuna bağlıdır. Bireyin bu özelliklerini

dikkate alarak serbest zamanın nasıl değerlendirilmesi gerektiğini serbest zaman felsefesi ifade eder (Ağaoğlu, 2006).

Tekin ve arkadaşları (2006) tarafından yapılan çalışmada, demokratik bir toplumda serbest zaman bireyin bir ayrıcalığıdır. Serbest zamanın doğru kullanımı ile bireyin davranış, tutum ve isteklerinde istendik değişiklikler meydana getirebilmek olasıdır. Serbest zaman bu anlamda sadece bireyler için değil onların oluşturduğu toplumlar açısından da önemlidir. Kaliteli bir kültürün oluşturulması, iyi vatandaşlar yetiştirilmesi, başarılı bir öğretim süreci, serbest zamanın doğru kullanımı ile yakından ilgilidir.

c. Serbest Zaman Okuryazarlığı

Serbest zaman konusundaki eğitim ihtiyacı bugün yaşamın her alanında kendini hissettirmektedir. Yaşanan hızlı dönüşümler ve yenilikler, serbest zaman için birbirinden çok farklı etkinlik alanlarını ortaya çıkarmakta; olumlu kazanım sağlayan birçok etkinlik türüne karşın, bugünün insanı daha karmaşık ve tehlikeli serbest zaman ürünleri ve hizmetleriyle de karşı karşıya gelmektedir. Bazı araştırmalara göre doğru etkinliklerle değerlendirilmeyen serbest zaman aynı zamanda uyuşturucu kullanımı, alkol, vandalizm gibi birçok olumsuz ve zararlı davranışın da yerleşebildiği bir zaman dilimi olmaktadır (Caldwell, 2005; Sivan and Ruskin, 2000).

Ayrıca TV izlemek, bilgisayar oyunları gibi pasif etkinliklerle çok fazla zaman geçirmek hareketsiz yaşam tarzını tetiklemekte, bağlamında obezite, kalp damar hastalıkları gibi sağlık risklerini artırmaktadır (California State Parks, 2005; Zorba ve Kuter, 2006).

Özellikle 1990'lardan sonra, okuryazarlık kavramı, teknolojik gelişmelere, hayat şartlarının değişmesine ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara bağlı olarak değişim göstermiş ve önceleri sadece okuma ve yazma becerilerini içeren okuryazarlık kavramı, çoğul olguları kapsar hale gelmiştir. Böylece okuryazarlık; bilgisayar okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, internet okuryazarlığı, medya okuryazarlığı gibi farklı okuryazarlık türleri ile birlikte kullanılır olmuştur (Altun,2005).

Adına önem verilmeksizin okuryazarlıkların temelinde bilgi, bilgiyi uygulama, kurallara uygunluk, günceli izleme ve bilgi kullanımına etkin katılım

bulunmaktadır (Önal,2010). Okuryazar olmak için bireylerin bilgiyi birçok farklı biçimde okuyabilmeleri, anlayabilmeleri ve eleştirel düşünme becerilerini kullanmaları gerektiği eğitimciler arasında yaygın olarak kabul görmektedir (Altun, 2010).

Bu bağlamda serbest zaman okuryazarlığı, serbest zamanı doğru anlama ve doğru kullanma süreci ile ilgilidir. Aynı zamanda bireylerin serbest zamanın doğasına, serbest zamanda yapılan etkinliklerin özellikleri, seçimi ve bu etkinliklerin bireysel ve toplumsal etkisine yönelik bilinçli ve eleştirel bir anlayış geliştirmelerine yardımcı olmakla ilgilidir. Başka bir ifadeyle bireylerin serbest zamanın nasıl kullanıldığına, hangi etkinliklerin daha etkili ve yararlı olduğuna, serbest zamanın yanlış kullanımının ne tür zararlar verebileceğine ilişkin anlayışlarını ve doğru serbest zaman tercihlerini arttırmayı amaçlayan bir eğitim sürecidir. Serbest zaman okuryazarlığı, bireysel ve toplumsal yaşam kalitesini artıran bir yaşam becerisidir (Arslan, 2013).

Serbest zaman okuryazarlığı, bireylerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmeleri, kendi serbest zaman tercihlerini kendi başlarına belirlemeleri; onların refah, beden ve ruh sağlığını geliştirmek ve evlerine, ailelerine, mahallelerine ve toplumlarına katılımcı bireyler olmalarını sağlamak için sosyal, kültürel, kişisel ifade ve vatandaşlık becerilerinden oluşan bir repertuar kurmakla ilgilidir (Hutchinson and Robertson, 2012).

Serbest zaman okuryazarlığı, bireysel ve toplumsal yaşam kalitesini arttıran bir yaşam becerisini ifade etmekle birlikte insanların içinde bulunduğu serbest zamanı etkin ve doğru kullanma süreci ile ilgili olmaktadır. Bireylerin serbest zaman içerisinde yapılacak aktivitelerin özellikleri doğrultusunda, seçim aşamasından başlayan bilinçli bir yaklaşımı ele almaktadır. Diğer bir ifade ile yapılacak aktivitelerin neler olduğuna, hangi aktivitelerin daha yararlı olabileceğine ve serbest zamanın yanlış kullanımı sonucunda ne tür deformelere yol açabileceğine ilişkin bir bilgi birikimini ifade etmektedir (Arslan, 2018). Serbest zamanın doğru kullanımına ilişkin farkındalığın oluşturulabilmesi için serbest zaman eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Serbest zamanın olumlu şekilde değerlendirilmesi bireyin iyi olma halinin yanı sıra yaşam boyu birçok pozitif durumun görülmesinde ve mutluluk düzeyinin artmasında etken rol oynamaktadır (Güngörmüş vd., 2017; Özgün vd., 2017; Uskan Burgaz ve Bozkuş,

2019). Özellikle gençler için serbest zamanın aktif bir şekilde değerlendirilmesi toplum ve nüfusun geleceği için önem arz etmektedir.

Sağlıklı toplumların oluşmasında, sağlığın teşvik edilmesi, insanların yaşam tarzında ve sağlık durumlarında daha iyi şekilde kendi yönetimlerini sağlayabilmeleri için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmak adına sağlık okuryazarlığı büyük önem görmektedir. Benzer bir önemi barındıran serbest zaman okuryazarlığı ise insanların eğlence ve rekreasyon kavramına yönelik faydaları etkin bir şekilde sağlamak, okuryazarlığı arttırmak için mühim bir konu olarak görülmektedir. Serbest zaman okuryazarlığı bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma yöntemlerini, serbest zamanlarını belirleyebilmelerini, fiziksel ve ruhsal durumlarını olumlu seviyede geliştirebilmeleri için gerekli beceriye sahip olmak ile örtüşmektedir (Hutchinson ve Robertson 2012).

Bireylerin gündelik hayatlarındaki rutinlerini ve işlerinin dışında kalan, kendi özgür iradeleri ile şekillendirip, planladıkları serbest zamanlarının, kişilerin hayatlarında fayda sağlaması açısından ve bu zaman dilimini daha iyi ve verimli yönetebilmeleri için serbest zaman eğitimi oldukça önemlidir (Cengiz ve Satılmış, 2020).

Okuryazarlık kavramının kökeni İngilizcede “reading” ve “writing” ayrı bir şekilde “okuma” ve “yazma” olarak kullanılırken; ikisi bir araya geldiğinde “okuryazarlık” (literacy) olarak farklı bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010). (Aşıcı, 2009)’a göre okuryazarlık kavramı, yalnızca okumak ve yazmanın dışında bireylerin hayatlarındaki veya çevrede gördüğü olaylara, farklı anlamlar yüklemesi farklı bir açıyla bakması ve anlaması ile ilgilidir. Serbest zaman okuryazarlığı, bireylerin serbest zamanlarını değerlendirmede kişilerin seçimlerinin ve tercihlerinin topluma ve kendine sağlayacağı fayda ve zararları objektif bir şekilde değerlendirmeye yardımcı olan, serbest zaman etkinliklerinde doğru tercihlerde bulunmaya destek olan ve bireyde ve toplumda yaşam kalitesini arttıran bir yaşam becerisidir (Arslan, 2013 akt: Arslan, 2018).

B. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon, “recreation” sözü Latince kökenli *creo, creare* sözcüklerine dayanır. *Creare*, dünyaya getirmek, doğurmak, yaratmak, seçmek üretmek, ortaya çıkartmak, olanak vermek, neden olmak gibi etkinlikleri kapsamaktadır. *Creaiton* ise ağırlıklı olarak doğa kökenli bir etkinliği dile getirmektedir: Yaratmak. Eğer doğal çizgide düşünülürse, her canlı varlığın, doğal çizginin üzerinde, daha özel bir yaratmayı işaret eder. Bu özel yaratmalar kültür dediğimiz alandaki yaratmalardır. Bu nedenlerle de sadece insana özgü bir durumdur (Elkin, 1995).

Rekreasyon birçok araştırmacı tarafından, bireylerin serbest zamanlarında, iş hayatındaki zorunlu etkinliklerinin dışında kalan ve özgürce kullandıkları, fiziksel ve ruhsal kapasitelerini geliştirmeye yönelik faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük, 1997).

Rekreasyon çeşitli faaliyetleri bünyesinde bulunduran bir yapıya sahiptir. Yani kişilerin istek ve tercihlerine göre katılımcı veya izleyici olmak, kapalı alana veya dış alan aktivitelerine katılmak, sportif, sanatsal, kültürel ya da toplumsal fayda içerikli faaliyetlerde bulunmak gibi birçok alternatifli olan faaliyetlerdir (Özbek, 2003).

Rekreasyon, bir iş ve para kazanma amaçlı değil, kişilerin ruhsal doyuma ulaşmalarını sağlayan faaliyetlerdir. Bu açıklamadan, rekreasyonun, kişinin hoşuna giden ve ona mutluluk veren bir olay olduğunu da belirtmek gerekir. İnsanlar rekreatif olarak hangi faaliyette bulunurlarsa bulunsunlar, o faaliyetten zevk almaları ve aktivite sonunda kişisel haz ve mutluluk duymaları gerekmektedir. Satranç oynamak kimileri için bir zevk ve kişisel merak ise kimileri için de son derece sıkıcı ve gereksiz bir faaliyettir. Bunun yanında rekreasyon faaliyetleri, tamamen kişinin gönüllü, kendi istek ve iradesiyle katıldığı etkinliklerdir. Hiçbir rekreasyon faaliyeti zorunlu katılımı gerektirmez. Bir başka rekreasyon özelliği de bu noktadan yola çıkılarak tanımlanabilir ki bu da; rekreasyon faaliyetlerinin yaşamsal özellik taşınamamasıdır. Yani rekreasyon faaliyetleri yapılmadığında kişinin hayati ve yaşamsal fonksiyonlarında bir eksiklik meydana gelmez. Çünkü insanlar katıldıkları rekreasyon faaliyetleri sonunda mutlaka bir keyif alma, tatmin olma ve rekreasyon amacının gerçekleşmesi beklentisi içindedirler. Dinlenmek, eğlenmek yâda bir beceri

edinmek amacıyla rekreasyon faaliyetinde bulunan kişi, ister aktif ister pasif olsun katılım gösterdikleri bu aktivite sonunda dinlenmiş, ya da istediği beceriyi edinmiş olmak arzusundadır (Sarı, 2007).

1. Rekreasyon Etkinliklerinin Amacı ve Özellikleri

Çalışmak devamlı monoton çalışmak hayatın gerilme ritmini oluşturmaktadır. Dolayısıyla insan, sürekli bu ritimle karşı karşıya olduğunda bedensel ve ruhsal sorunlar yaşayabilmektedir. Bu nedenle bireylerin yaşadıkları bu bedensel ve ruhsal sıkıntılardan kurtulabilmeleri için çalışma ve dinlenme dengesini iyi kurmaları gerekmektedir. Serbest zaman değerlendirme etkinlikleri, insanların fiziksel, ruhsal ve zihinsel sağlıklarını korumayı ve yaşamın her türlü yıpratıcı etkisine karşı direnebilmeyi amaçlamalarından kaynaklanmaktadır (İnce, 2014).

Rekreasyon, bireyin başarı kazanma, kendini kanıtlama, kişiliğini ifade etme, takdir edilme, toplumda statü kazanma, yeni deneyimler edinme ihtiyaçlarına yöneliktir (Hazar, 2003). Amerikan Rekreasyon Amaçları Komisyonu'nda en çok ileri sürülen amaçlar ise; kişisel ihtiyaçların karşılanması, demokratik insan ilişkileri, boş zaman ilgi ve yeteneklerinin gelişmesi, sağlık, yaratıcı düşünce, estetik duygu ve yaşanabilir bir çevrenin geliştirilmesidir (Tanrıoğen, 2014).

Rekreasyonun birçok araştırmacı tarafından kabul edilebilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu diğer faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran temel özelliklerdir. Buna göre rekreasyon faaliyetlerinin en belirgin özellikleri şunlardır (Işık, 2007):

- Rekreasyon, bir faaliyeti gerektirir. Faaliyetler, yüzmek, gezi ve çeşitli spor aktivitelerinden oluşabilmektedir.
- Rekreasyon faaliyetlerine katılım, birey tarafından önceden belirlenmiştir. Bu faaliyete katılacak kişiler, hangi faaliyet hoşuna gidiyorsa, önceden hakkında bilgi sahibi olduğu faaliyete katılmak isteyecektir
- Rekreasyonun kendine has bir takım çekicilikleri vardır. Bunlar havuzun büyüklüğü, oyun çeşitleri, gösteriler vb. dir.
- Rekreasyon, boş zamanda, yani tüm zorunluluklarından tamamen bağımsız olduğu bir zamanda yapılır.

- Mecburiyet gerektirmez. Etkinliklere katılmada ve devam etmede zorunluluk yoktur.
- Rekreasyon, ciddi ve belirli amaçları olan aktivitedir. Ticari bir amaç güdülmez.
- Mutluluk verici, haz ve neşe sağlayıcıdır.
- Toplumunu geleneklerine, törelerine, ahlâki ve manevi değerlerine ters düşmemelidir.

2. Rekreasyon'un Sınıflandırılması ve Etkinlik Alanları

Rekreasyon fonksiyonlarına veya çeşitli kriterlere göre sınıflandırılmaktadır. Kişi katılmak için karar verdiği rekreatif faaliyete hangi amaç ve istek doğrultusunda karar veriyorsa, buna göre uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır. Buna göre rekreasyonu amaçlarına ve çeşitli kriterlere göre sınıflayabiliriz (Tanrıöğen, 2014).

Amaçlarına göre rekreasyonun sınıflandırılması (Tanrıöğen, 2014):

- Dinlenme amaçlı,
- Sportif amaçlı,
- Kültürel amaçlı,
- Turizm amaçlı,
- Toplumsal amaçlı,
- Sanatsal amaçlı.

Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması (Tanrıöğen, 2014):

- Yaş faktörüne göre,
- Kullanılan mekâna göre,
- Katılanların sayısına göre,
- Sosyolojik muhtevaya göre,
- Zamana göre.

Rekreasyon, kişinin etkinliklere katılım tarzlarına göre, Abadan (1961) tarafından sert veya yumuşak, Köknel (1982) tarafından, aktif veya pasif olarak gruplandırılmıştır.

Yumuşak veya pasif faaliyetleri, TV izlemek, radyo dinlemek, sinema ve tiyatroya gitmek, spor karşılaşmaları seyretmek; sert veya aktif faaliyetleri ise, spor yapmak, şarkı söylemek, resim yapmak, seyahat etmek gibi faaliyetler oluşturmaktadır (Dumazedier, 1990). Rekreatif etkinlik alanlarını beş grupta toplamaktadır (Tanrıöğen, 2014).

- Fiziksel: Spor, yürüyüş, seyahat, av, vb.
- Sanatsal: Resim, heykel, fotoğraf, sinema, tiyatro, edebiyat gibi güzel sanatların çeşitli dalları,
- Pratik işler: El işleri, bahçecilik vb.,
- Entellektüel: Kitap okuma, konferanslar verme,
- Toplumsal: Eğlenceler, ziyaretler. Rekreasyon etkinlik alanlarını Kocayörük (2000) şu şekilde gruplandırmaktadır.
- Müzik faaliyetleri (enstrümanlı, solo, koro vb.)
- Sportif faaliyetler (ferdi, takım, doğa, mücadele sporları)
- Oyunlar (her yaş kesimine göre eğitsel oyunlar)
- Dans (halk oyunları, modern dans)
- Sanat ve beceri gerektiren faaliyetler (plastik, deri, seramik vb.)
- Mekân dışı faaliyetler (kampçılık, piknik yapmak gibi)
- İlmî ve kültürel faaliyetler (tiyatro, edebiyat çalışmaları)

3. Rekreasyonel Planlama ve Programlama

Planlama, insanın çevresinin gelecekte emniyet altına alınmasını ve insan yaşantısını faydalı hale getirmek amacını gütmektedir. Hangi ortam ve toplumda olursa olsun, rekreasyon planlaması da insanın özelliklerine, toplum değerlerine ve bu faktörlerin birbirine bağlı ilişkilerini tam anlamıyla sağlamaya yöneliktir (Karaküçük, 2014).

Rekreasyon planlaması, yerel ve merkezi yönetimler açısından şehir planlamalarının yapılması ve bu planlamalar doğrultusunda gelişmiş şehirler kurulması için oldukça önem taşır. Bu aynı zamanda geniş halk kitlelerine sunulacak serbest zaman değerlendirme faaliyetlerinin planlaması, organizasyonu, yönlendirilmesi ve denetim aşamalarını da içermektedir (Ağılönü & Mengütay, 2009).

Serbest zamanların planlaması bir ülkede makro düzeyde yerel yönetimlerin, mahalli kuruluşların görevidir (Hamamcı ve Duy, 2005). Yerel yönetim, tüm olanakları sağlayamaz. Belediyelerin bu konuda sorumlulukları daha fazladır. Bu konuda bölgelerin, olanakların, liderlerin ve fonların önceden saptanması ve sağlanması gerekir (Terzioğlu, 2005).

Rekreasyon planlaması iki temel planlamadan oluşur (Kocayörük, 2000):

- Rekreasyon faaliyetlerinin planlanması,
- Faaliyetler için fiziksel planlama yapılmasıdır. Fiziksel planlama aşamaları ise şunlardır (Kocayörük, 2000):
 - Envanter Aşaması: Geleceğe yönelik halkın turizm ve rekreasyon ihtiyaçları konusunda coğrafi alan, mevcut bitki örtüsü ve kültürel değerler potansiyel kaynaklar tespit edilir.
 - Analiz Çalışması: Verilerin değerlendirilmesi ve yorumunu ifade eder.
 - Planlama Aşaması: Kaynakların en rasyonel ve verimli kullanılmasını sağlamak esastır.
 - Program ve Projelerin Uygulanması: Yapılan planlar sonucunda, uygun olan projeler gerçekleştirilir.
 - İşletme Aşaması: Planlanan ve programlanan faaliyetlerin veya mekânların rasyonel bir biçimde kullanımı veya gerçekleşmesi için sorumlu bir yöntem tespit edilip, işletme gerçekleştirilir.

Programlama, insanların birbirinden farklı olan ihtiyaçlarının karşılanması için gerçekleştirilen bir planlama sürecidir. Program, rekreasyon hizmetlerinin esasını teşkil eder ve bu hizmetlerin esas nedeni olarak ortaya çıkar. Programlar; esas itibarıyla spor, sanat, müzik gibi birkaç grup içinde yer alan faaliyetler, fiziki

olarak binaların ve destekleyicisi araç-gerecin yer aldığı tesisler, programlama sunularına insanların karşılık vermesini mümkün hale getirecek olan reklam, fiyat, ulaştırma gibi metot ve araçları belirten hizmetler olarak üç esas faktör etrafında geliştirilebilmektedir. “Rekreasyon programları, kullanıcının özellikleri veya beklentileri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Zaman, gelir, eğitim, mobilite, nüfus gibi nitelikler bunların başında gelmektedir. Programda, uygulama sınırlılıkları, potansiyel kapasite ve baskı durumlarında maksimum kullanım üzerinde de durulmalıdır. Örneğin bir spor salonunun ikiye bölünmek suretiyle birçok spor branşını yapacak insanlar tahsis edilmesi gibi (Kocayörük, 2000).

Rekreasyon programları hazırlanırken katılımcı (müşteri) memnuniyeti göz önünde bulundurulmalı ve organizasyonda çalışan personel (iç müşteri) de organizasyonu talep edenler (dış müşteri) de organizasyondan memnun kalmalıdır (Karaküçük, 2014).

Programlanmış faaliyetler kişilere dinlenme, kişilik geliştirme gibi fayda sağlamalıdır. Faaliyetler toplulukta bulunan, bireylerin özel yeteneklerini de dikkate alınmalıdır. Faaliyet programları geniş tutulmalıdır. Bir grup için düzenlenecek rekreasyon programı ve planlamasını etkileyen faktörler sıralanırsa (Kocayörük, 2000):

- İlgi: İnsanların ilgi ve arzuları dikkate alınmalıdır.
- Yaş: Kişilerin yaşlarına göre faaliyet planlamak gerekir.
- Cinsiyet: Faaliyetlerde erkek-kadın arasındaki cinsiyet farklılıkları dikkate alınmalı, müşterek faaliyetler buna göre düzenlenmelidir.
- Yer-mekân: Faaliyet düzenlendiği alan, çekicilik ve gerçekleştirme açısından çok önemlidir.
- Yetenek-beceri: Faaliyetlerin seçiminde katılacak kişi veya grupların yetenek becerilerini dikkate almak gerekir.
- Zaman: Faaliyetlerin düzenlenme zamanı, mevsimi ve faaliyetlerin süresi önemli bir faktördür.
- Fayda-tatmin: Boş zaman değerlendirme amacı kişilere dinlenme, tatmin ve yarar sağlamalıdır.

- Grubun büyüklüğü: Faaliyetlerde bireylere ve gruplara yönelik ayrı ayrı düzenleme yapılmalıdır.
- Organizasyon şekli: Faaliyeti düzenlemedeki amaç katılanların programdan azami kazanç ve hoşlanmayı sağlamaktır. Bu nedenle düzenlemenin kâr amaçlı olup olmaması, özel veya kamu kuruluşu tarafından düzenlenmesi katılımcıları etkiler.
- Planlama ve yönetim: Programlanacak faaliyet ve projeler önceden saptanıp en iyi şekilde gerçekleştirilmeli ve yönetilmelidir.

C. Gençlik

Gençlik dönemine ilişkin literatürde farklı tanımlar bulunmaktadır. TDK gençliği sözlükte, "genç olma durumu", "İnsan hayatının ergenlikle orta yaş arasındaki dönemi", "toyluk, deneyimsizlik" şeklinde tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). UNESCO ise gençliği şöyle tanımlamaktadır.

1. Gençlik 15–25 arasındakilerden meydana gelen bir yaş grubudur.
2. Genç, öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan ve kendine ait bir konutu bulunmayan kişidir.
3. Genç, geniş hayal gücüne sahip olan, cesaretin çekingenliğe ve macera isteğinin rahatlık duygusuna üstün geldiği insandır” şeklinde tanımlamaktadır (Aydın, 2012).

1. Gençlik Merkezi

Ülkemizde gençlere yönelik serbest zaman etkinlikleri planlayan, uygulayan kamu kurumlarının başında Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki gençlik merkezleri gelmektedir. Son yıllardaki gelişmelere bakıldığında gençlik merkezlerinin sayısının ve yaptığı faaliyetlerin arttığı görülmektedir (GSB, 2013).

Gençlik merkezleri; il müdürlüklerine bağlı olarak, gençlerin sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler çerçevesinde serbest zamanlarının ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirilmesine fırsat vererek topluma aktif vatandaşlar olarak katılmalarını sağlayan ve gençleri zararlı alışkanlıklardan korumaya yönelik çalışmaları yürüten kurumlardır (www.mevzuat.gov.tr).

Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri Bünyesinde faaliyet gösteren gençlik merkezlerinde gençlerin serbest zamanlarını ilgi, istek ve yetenekleri

doğrultusunda değerlendirmelerini sağlamak, onları sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirerek sosyal kişiliklerin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla çalışmalar yapılmaktadır (Bozgeyikli, 2013). Gençlere sosyalleşme, aktif vatandaş olma, sorumluluk alabilme, zararlı alışkanlıklardan uzak durma ve zamanını yönetme gibi özellikler kazandıran serbest zaman etkinlikleri konusunda politikalar oluşturulurken, gençlerin cinsiyetleri, sosyoekonomik durumları, eğitim seviyeleri, tercih ve eğilimleri göz önünde bulundurulurken onlarla uygun iletişim kanallarının kurulması hayati öneme sahiptir (Bozgeyikli, 2013)

a. Gençlik Merkezi Vizyonu

Milletine sevdalı, hür düşünebilen, milli ve manevi değerlerine bağlı, cumhuriyet ve demokrasiyi benimsemiş, donanımlı bir gençlik yetişmesine katkıda bulunmaktır (www.genclikmerkezi.gsb.gov.tr).

b. Gençlik Merkezi Misyonu

Gençlik merkezinin misyonu şu şekildedir. Gençlerin;

- Serbest zamanlarında ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler düzenlemek,
- Bedensel ve zihinsel gelişimlerini sağlayabilecekleri, zararlı alışkanlıklardan korunabilecekleri zemini hazırlamak,
- Eğitim ve istihdamlarına yönelik kurs, seminer ve girişimcilik programları düzenlemek,
- Akranlarıyla kaynaşmalarını, sevgi, saygı, hoşgörü, nezaket gibi değerleri benimsemelerini sağlamak,
- Ailenin kutsallığını, anne, baba ve diğer aile büyüklerine karşı sevgi ve saygı bilincini edinmelerini temin etmek,
- Farklılıklarımız zenginliğimizdir anlayışını benimseyerek milli birlik ve beraberliğimize katkıda bulunmalarını sağlamak,
- Karar alma ve uygulama süreçleriyle ilgili bilgilendirilmelerine ve bu süreçlere etkin şekilde katılımlarına imkân oluşturmak,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimlerini kolaylaştırmaktır (www.genclikmerkezi.gsb.gov.tr).

c. Gençlik Merkezi Faaliyetleri

Geçmişten günümüze ulaşmış veya unutulmaya yüz tutmuş tüm kültürel değerlerimize hak ettikleri itibarın kazandırılması ve bu değerlerin gençlerimiz tarafından bilinmesi için gerekli çalışmaların çoğaltılması hedeflenmiştir (www.gencliksurasi.gsb.gov.tr).

Geleneksel sanatların gençler tarafından icra ve takip edilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Bu bağlamda, Gençlik Merkezlerindeki klasik sanatlarımıza dair kurslar daha nitelikli hale getirilecek, geleneksel el sanatlarımız gençlik merkezlerimizde serbest zaman etkinlikleri kapsamında değerlendirilecektir. Aynı zamanda klasik sanatlarımıza ilişkin tematik gençlik kampları düzenlenecektir (www.gencliksurasi.gsb.gov.tr).

d. Gençlik Merkezleri Aracılığıyla Yürütülen Gençlik ve Spor Bakanlığı Projeleri

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından planlanan çeşitli faaliyet ve projeler de gençlik merkezleri tarafından yürütülmektedir.

- Genç Dönüşüm
- Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi
- Gençlerin İyilik Ağacı
- Tecrübe Konuşuyor
- Söz Sultanları
- Osmanlı Türkçesi Eğitimleri
- Gençlerden Ecdada Mektup
- Çanakkale – Bir Hilal Uğruna
- 57 Alay Vefa Yürüyüşü
- Şehirler ve kültürler
- Tematik Gençlik Kampları
- Türk Müziği yarışmaları
- Kuşaklar buluşuyor (www.gsb.gov.tr)

e. Gençlik Merkezlerinde Yürütülen Yerel Projeler

Eğitim Faaliyetleri

- Sportif kurslar
 - Okul derslerine takviye kursları
 - Mesleki eğitim kursları
 - İşaret Dili kursları
 - Yabancı dil kursları
 - Bilgisayar Eğitimleri
 - Autocad, Photoshop vb. program eğitimleri
- Kültür Sanat Faaliyetleri*

- Ebru
- Tezhip
- Hat sanatı
- Tiyatro
- Halk dansları
- Edebiyat
- Şiir
- Fotoğrafçılık
- Karikatür

Kişisel Gelişim Kursları

- Kişisel gelişim seminerleri
- Kariyer planlama eğitimleri
- Kitap Okuma Kampanyaları
- Osmanlıca kursları
- Hızlı okuma kursları
- Hitabet ve diksiyon

Spor Faaliyetleri

- Basketbol
- Voleybol
- Futbol
- Hentbol
- Bocce-bowling
- Dart

- Satranç
- Yüzme
- Güreş

Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri

- Huzurevi ziyaretleri
- Hastane ziyaretleri
- Yetiştirme Yurdu ziyaretleri
- Engelli Eğitim Kurumu ziyaretleri
- Gönüllülük Kampanyaları
- Kitap Toplama Kampanyaları
- Yardım Kampanyaları
- İlaç Toplama Kampanyaları
- Kapak Toplama Kampanyaları (<http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr>)

Yukarıda bahsedilen faaliyet ve etkinlikler yerelde gençlik merkezleri tarafından, oluşan ihtiyaç ve talepler dikkate alınarak planlanmakta ve yürütülmektedir. Ayrıca gençlerimiz, fidan dikme, geri dönüşüm, israfı önleme, temizlik kampanyaları gibi Doğal Yaşamı Koruma Faaliyetleri; tarihi ve kültürel geziler ile hobi ve sosyal faaliyetlere katılma fırsatını Gençlik Merkezinde bulmaktadır.

III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

A. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır (Büyüköztürk vd., 2018). İlişkisel araştırmalar her ne kadar gerçek anlamda bir nedenselliğin varlığını kanıtlamasa da bazı ileri düzey istatistik tekniklerinin kullanılmasıyla ilişkisel araştırmalarla neden-sonuç ilişkisine yönelik çıkarımlarda bulunmak mümkün olabilmektedir (Fraenkel&Wallen 2009).

B. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini, 2021-2022 yıllarında İstanbul'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Örneklem grubunu ise 17 ve 28 yaşları arasında 110 kadın (%43.8) ve 141 erkek (%56.2) olmak üzere toplamda 251 kişi oluşturmuştur (\bar{X} yaş=20.37, ss=3.21).

C. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik özellikler ve serbest zaman katılım alışkanlıklarını ölçen sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; Yıldız ve Çoban (2020) tarafından geliştirilen Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (GMMÖ) ve Arslan (2018) tarafından geliştirilen Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği (SZOÖ) kullanılmıştır.

D. Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (GMMÖ)

Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (GMMÖ), Yıldız ve Çoban (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 3 faktör ve 20 maddeden oluşan 5'li likert tipi

olup, 1=Çok Memnunum, 2=Memnunum, 3=Kısmen Memnunum, 4=Memnun Değilim, 5=Hiç Memnun Değilim şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek alt boyutları; Çalışma (9 madde), Eğitim (2 madde), Yeterlilik (9 madde) şeklindedir. Ölçeğin 20 maddelik yapısı için madde faktör yük değerleri 0,58 ile 0,82 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları $\alpha=0.71$ (Eğitim) ve $\alpha=0.92$ (Çalışma) arasında değişmektedir.

E. Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği (SZOÖ)

Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği (SZOÖ), Arslan (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 3 faktör ve 21 maddeden oluşan 5'li likert tipi olup, 1=Çok Katılıyorum, 2=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılmıyorum, 5=Hiç Katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek alt boyutları; Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı (10 madde), İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı (8 madde) ve Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı (3 madde) şeklindedir. Ölçeğin 21 maddelik yapısı için madde faktör yük değerleri 0,60 ile 0,81 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları $\alpha=0.81$ (Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı) ve $\alpha=0.93$ (Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı) arasında değişmektedir.

F. Verilerin Toplanması

Bu araştırma kapsamında kullanılan ölçekler, İstanbul'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan ve merkezlere üyeliği bulunan bireylerin söz konusu merkezlerden memnuniyet ve serbest zaman okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi amacıyla, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden bireylere uygulanmıştır. Anketler, 2022 yılı Şubat ve Mart aylarında uygulanmıştır. Verilerinin toplanmasında anket dağıtım yöntemleri göz önünde bulundurulmuştur. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından bizzat anket (form) olarak toplanmıştır. Çalışmaya katılan bireylere çalışmanın önemi ve bu çalışma için taşıdıkları önem hakkında bilgiler verilmiş, bu kapsamda bireylerden doğru ve mevcut durumu yansıtan cevaplar vermelerinin, araştırmanın gerçekliğini etkileyeceği aktarılmıştır. Bu nedenle, araştırmaya katılan bireylere uygulanan ölçeklerin gerçek bir şekilde cevapladıkları varsayılmıştır. Elde edilen verilerden

hatalı veya eksik cevaplanmış olanlar analize alınmamıştır. Sonuç olarak 251 anket geçerli olarak kabul edilmiş ve değerlendirmeye alınmıştır.

G. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde ikili karşılaştırmalarda betimsel istatistik, t testi ve Mann-Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi ANOVA testi ve değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. İstatistiksel analizler %95 güven aralığında ve $\alpha=.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

IV. BULGULAR

Araştırma bulguları içerisinde tanımlayıcı veriler incelendiğinde, çalışmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin 17 ve 28 yaşları arasında 110 kadın (%43.8) ve 141 erkek (%56.2), büyük çoğunluğunun bekâr 232 (%92.2), çoğunluğunun ise ön lisans ve lisans mezunu 160 (%63.7) olduğu görülmüştür.

Çizelge 1. Katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının cinsiyete göre *t-testi* sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Kadın	110	88,54	11,52	,018	,98
	Erkek	141	88,51	12,35		

*p<0,05

Çizelge 1 incelendiğinde, gençlik merkezi üyelerinin serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 2. Katılımcıların medeni duruma göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının *Mann-Whitney U testi* sonuçları

	Medeni Durum	n	\bar{X}	Sum of rank	Z	p
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Evli	19	172,16	3271,00	-2,886	,004
	Bekar	232	122,22	28355,0		

*p<0,05

Çizelge 2'deki analiz sonuçlarına göre, katılımcıların medeni durumlarına göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu analize göre evli katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı puanlarının bekar katılımcılara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Çizelge 3. Katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının *Mann-Whitney U testi* sonuçları

	Çocuk	n	\bar{X}	ss	Z	p
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Var	17	165,00	2805,00	-2,297	,022
	Yok	234	123,17	28821,0		

*p<0,05

Çizelge 3'deki veriler incelendiğinde, katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu analize dayanarak, çocuğu olanların olmayanlara göre daha fazla serbest zaman okuryazarlığı puanına sahip olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 4. Katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarının düzenli serbest zaman etkinliğine sahip olma durumlarına göre *t-testi* sonuçları

	Aktivite	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Var	154	90,81	11,18	3,923	,000
	Yok	97	84,89	12,33		

*p<0,05

Çizelge 4'deki veriler incelendiğinde, katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarında düzenli bir serbest zaman etkinliğine sahip olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu analize dayanarak, düzenli serbest zaman aktivitesi olanların, olmayanlara göre daha fazla serbest zaman okuryazarlığı puanına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 5. Katılımcıların serbest zaman aktivitelerinden tatmin olma durumlarına göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarına ilişkin *t-testi* sonuçları

	Tatmin	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Evet	224	89,68	11,28	4,585	,000
	Hayır	27	78,92	13,38		

*p<0,05

Çizelge 5'deki veriler incelendiğinde, katılımcıların serbest zaman aktivitelerinden tatmin olma durumlarına göre serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu analize dayanarak, serbest zaman aktivitelerinden tatmin olanların, tatmin olmayanlara göre daha fazla serbest zaman okuryazarlığı puanına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 6. Katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanları, gençlik merkezi memnuniyet ölçeği puanları ve yaş değişkeni *korelasyon testi* sonuçları

		Yaş	Gençlik Merkezleri Memnuniyet	Serbest Zaman Okuryazarlığı
Yaş	Pearson Korelasyonu	1	,023	,180**
	Sig. (2-tailed)		,715	,004
	N	251	251	251
Gençlik Merkezleri Memnuniyet	Pearson Korelasyonu	,023	1	,637**
	Sig. (2-tailed)	,715		,000
	N	251	251	251
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Pearson Korelasyonu	,180**	,637**	1
	Sig. (2-tailed)	,004	,000	
	N	251	251	251

**p<0,01 *p<0,05

Çizelge 6 incelendiğinde, serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanları ile gençlik merkezleri memnuniyet ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, serbest zaman okuryazarlığı ölçeği puanları ile yaş değişkeni arasında da anlamlı bir ilişki vardır. Buna göre, katılımcıların gençlik merkezlerinden memnuniyet puanları artarken serbest zaman okuryazarlığı puanlarının da arttığı tespit edilmiştir.

Çizelge 7. Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama Puanlar

	Alt Boyutlar	n	Min	Max	\bar{X}	Std. Deviation
Gençlik Merkezleri	Toplam Puan	251	28,00	100,00	83,3586	13,84164
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Toplam Puan	251	58,00	105,00	88,5299	11,97406
Serbest Zaman Okuryazarlığı	Temel SZO	251	28,00	50,00	43,3546	5,46679
	İşlevsel SZO	251	15,00	40,00	32,9323	5,71869
	Eylemsel SZO	251	3,00	15,00	12,2430	2,66696

Çizelge 7’de, serbest zaman okuryazarlığı ölçeği toplam puanları ve gençlik merkezleri memnuniyet ölçeği toplam puanları ile serbest zaman okuryazarlığı ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama puanlar verilmiştir. Bu sonuçlara göre, her iki ölçeğin toplam puanlarının ortalama puanların üzerinde olduğu görölmektedir. Benzer bir şekilde, serbest zaman okuryazarlığı ölçeğine ait alt boyutların ortalama puanlarının da ayrı ayrı ortalama puanların üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

V.TARTIŞMA VE SONUÇ

İstanbul'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan ve merkezlere üyeliği bulunan bireylerin, bu merkezlerden memnuniyet düzeyleri ve serbest zaman okuryazarlık düzeylerinin incelendiği ve çeşitli değişkenlere göre karşılaştırıldığı araştırma sonuçları aşağıda ele alınmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, evli ve çocuklu katılımcıların ayrı ayrı serbest zaman okuryazarlığı puanlarının bekar ve çocuğu olmayan katılımcılara göre daha yüksek çıktığı anlaşılmaktadır. Bu durum, evli ve çocuklu ailelerin serbest zamanlarını daha düzenli ve kaliteli geçirmek için bir çaba içinde oldukları, bunun da serbest zaman okuryazarlığının gelişmesi için bir aracı olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Çocuklu ailelerin çocukları ile oyun oynadıkları, onların eğitimi ve gelişimi için farklı aktivitelerde birlikte yer aldıkları veya çocuğun ilgi alanlarına odaklanırken birlikte öğrendikleri düşünüldüğünde, bu sonucun şaşırtıcı olmadığı kabul edilebilir. Aynı zamanda bu sonucun yaş ve olgunlaşma ile ilişkisinin de olduğu söylenilebilir.

Bir diğer anlamlı sonuçta, tercih ettikleri serbest zaman aktivitelerinden tatmin olan katılımcıların serbest zaman okuryazarlığı puanlarının tatmin olmayanlara göre yüksek çıktığı görülmektedir. Bu durum, bireyin kendisi için doğru aktiviteleri bulması ile açıklanabilir. Ayrıca, kendisi için uygun aktiviteleri bulan bireyin aktiviteye devamlılıkta ve yeni beceriler kazanmasında teşvik edici olacağı düşünülmektedir.

Cengiz ve Satılmış (2020), katılımcıların serbest zaman memnuniyet düzeyi arttıkça, serbest zamandan elde ettikleri kazanımların da artacağını belirtilmektedir. Ayhan ve Özel (2020) tarafından yapılan diğer bir araştırmada ise serbest zaman etkinliklerine katılımın serbest zaman hazzının elde edilmesine önemli katkı sağladığı belirtilmiştir. Diğer taraftan Arslan (2018), katılımcıların serbest zaman

aktivitelerine katılmadan hissettikleri haz duygusunun, bu etkinliklerden uzak kaldıklarında yerini olumsuz duygulara bıraktığını ifade etmektedir. Bu durum, serbest zaman aktivitelerinin katılımcılarda olumlu bağıllık duygusunu geliştirdiği şeklinde yorumlanabilir. Turistlerin serbest zaman okuryazarlığı ve çevre, lokasyon ve turistik bölgenin yerlileri ile uyum düzeyini ölçmeye yönelik yapılan bir çalışmada, yüksek seviyedeki serbest zaman okuryazarlığına sahip olma durumunun, turistlerin kendileriyle rekreasyon ortamları arasındaki uyum sürecini kolaylaştıracağı sonucuna varmıştır (Dea Dai vd., 2021). Ek olarak, Kanada'da gerçekleştirilen serbest zaman eğitimi üzerine yapılan bir araştırmada ise serbest zaman okuryazarlığı olmadan insanların rekreasyon ve serbest zaman katılımlarından elde edecekleri faydaların oldukça sınırlı olduğu belirlenmiştir (Hutchinson and Robertson, 2012). Alanyazında yer alan bu bulgular, çalışmamızda elde edilen sonuçları destekler niteliktedir.

Düzenli bir serbest zaman değerlendirme aktivitesine sahip olan bireylerin serbest zaman okuryazarlığı puanlarının, olmayanlara göre yüksek çıktığı görülmektedir. Bu durum beklenen bir sonuç olmakla birlikte, tek bir aktiviteyi bile düzenli olarak sürdürmenin serbest zaman okuryazarlığı üzerindeki pozitif etkisini açıklamaktadır.

Dai vd. (2019), birbirinden farklı serbest zaman etkinliklerine katılma imkanı olan ancak serbest zaman kültürüne sahip olmayan bir toplumun, serbest zaman okuryazarlığı kavramının anlamının gerekliliğini vurgulayan bir takım sosyal durumlardan mahrum olabileceğini belirtmektedir. Bir aktiviteyi düzenli olarak sürdürmek, bireyin kendi serbest zamanına karşı bir disiplin, fedakarlık ve özen göstermesini gerektirmekle birlikte, aktivitede kalmak veya ilerlemek için öğrenmeyi de gerektirecektir. Tüm bu süreç, serbest zaman okuryazarlığını olumlu yönde etkileyecek bir yapı barındırır.

Benzer yönde bulgu elde edilen başka bir çalışmada ise boş zaman okuryazarlığı ile boş zaman egzersizi arasında olumlu yönde güçlü ilişkilerin olduğu belirlenmiş ve boş zaman okuryazarlığının boş zaman egzersiz düzeyi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Durhan, 2020). Farklı bir çalışmada bireylerin fiziksel aktivitelere katılmalarının onların serbest zaman okuryazarlık düzeyleri üzerinde anlamlı farklılığa neden olduğu tespit edilmiştir (Cengiz ve Satılmış, 2020). Bu bulgular, araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Son olarak, katılımcıların yaşı arttıkça serbest zaman okuryazarlığı puanlarının arttığı görülmektedir. Bu durum, olgunlaşma dışında, yaş ile birlikte çalışma hayatının rutinliğini daha fazla hisseden bireyin serbest zamanlarını daha kaliteli geçirmek için harekete geçmesi ile açıklanabilir. Yetişkin bireylerin serbest zaman etkinlik türlerine yönelik geçmiş yaşantılar sonucu elde ettiği tecrübelerden birikim oluşturdıkları görülmektedir. Elde edilen bu yaşantılar yetişkinlerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirmeleri gerektiğine dair onlara kaynak teşkil etmektedir (Arslan, 2018).

Bu durum beklenen bir sonuç olmakla birlikte, yaş ilerledikçe kendisini daha iyi tanıyan birey, nelerden hoşlandığını keşfederek ve bu aktivitelere bütçe ayırır duruma gelerek serbest zaman okuryazarlığını geliştirebilir. “Ancak diğer taraftan yaş değişkeni açısından Serbest Zaman Okuryazarlık Ölçeğinin “işlevsel serbest zaman okuryazarlığı” alt boyutunda en yüksek ortalamaya sahip “26 ile 33 yaş arası” iken en düşük ortalama “18 ile 20 yaş arası” olarak belirlenmiştir” (Sakar ve ark., 2021) Bu durum, yaş ilerledikçe serbest zaman okuryazarlığının sürekli olarak artmadığı, orta yaş denebilecek yaşlarda en yüksek seviyeye geldiği ve sonra gerilediği şeklinde yorumlanabilir.

Benzer şekilde, katılımcıların gençlik merkezleri memnuniyet puanları arttıkça serbest zaman okuryazarlığı puanlarının arttığı görülmektedir. Bu durum, bireylerin bu merkezlerde katıldıkları rekreasyonel aktivitelerden fayda sağladıklarını, verim aldıklarını, kendileri için doğru aktiviteler bularak serbest zaman okuryazarlıklarını geliştirecek bir ortam bulduklarını göstermektedir. Çalışmamız kapsamında ulaşılan bu sonuç, gençlik merkezlerinin toplumun ihtiyacı olan rekreasyon programlarını üretmede ve rekreasyon eğitimi açığını kapatmadaki işlevselliğini ve olumlu katkısını ortaya koymaktadır.

VI. ÖNERİLER

İstanbul'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 'Gençlik Merkezleri' çatısı altında sunulan rekreasyonel faaliyet ve programlara katılan ve merkezlere üyeliği bulunan bireylerin, bu merkezlerden memnuniyet düzeyleri ve serbest zaman okuryazarlık düzeylerinin incelendiği araştırmada elde edilen sonuçlara dayanarak sunulan öneriler aşağıda yer almaktadır.

Buna göre; gençlik merkezlerinin, bünyelerinde yer alan rekreasyonel faaliyetlerin tanıtımına ağırlık vermeleri gerektiği düşünülmektedir. Modern dünyanın iletişim alışkanlıklarına uygun bir şekilde sosyal medya gibi farklı iletişim kanallarının kullanılarak daha geniş kitlelere ulaşabilecek dikkat çekici kampanyalar ve tanıtım etkinliklerinin düzenlenmesi, bu merkezlerdeki faaliyetlerin yaygınlaştırılmasında önemli rol oynayacaktır.

Gençlik merkezlerinde sunulan faaliyet ve programların yaşa ve ihtiyaç gruplarına göre yapılandırılmasının, memnuniyeti ve kaliteyi arttıracak etkenler arasında olduğu düşünülmektedir.

Gençlik merkezlerinde toplumun ihtiyaçlarına uygun, sosyal hayatın dinamiklerini ve trendleri takip eden farklı ve özgün programlar tasarlanabilmesi için ihtiyaç analizleri yapılmasının gerektiği düşünülmektedir. Söz konusu ihtiyaç analizleri ve saha çalışmalarının, gençlik merkezlerinin bulunduğu bölgenin demografik yapısına uygun ve tamamen ihtiyaca dönük faaliyetler tasarlamasında belirleyici olacağı düşünülmektedir.

Son olarak, farklı illerdeki gençlik merkezlerinde benzer araştırmalar planlanması ve sonuçlarının birim yöneticileri ile paylaşılması, zaman içinde Türkiye genelinde bu merkezlerin ortak bir kalite standardı yakalayarak topluma daha nitelikli bir hizmet sunmalarında anahtar rol oynayacaktır.

Geliştirilen önerilerin hayata geçirilmesi, rekreasyonel katılımı yaygınlaştırma ve fırsat eşitliğinin sağlanması adına önem arz etmektedir.

VII. KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- ALTUN A., (2005). **Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar.** AnıYayıncılık, Ankara.
- ARSLAN, S. (2013). **(Yetişkin Eğitimi Bakış Açısıyla) Serbest zaman- rekreasyon ve serbest zaman eğitimi.** Ankara: Nobel
- BALTAŞ, A. & BALTAŞ, Z. (1987). **Başarılı ve sağlıklı olmak için stres ve başarıma yolları.** İstanbul.
- BÜYÜKÖZTÜRK VD., (2018) **Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.** İstanbul.
- ELKİN, F. (1995). **Çocuk ve toplum çocuğun toplumsallaşması.** (Çev. Nazife Güngör). Ankara: Gündoğan Yayınları.
- EREN, E. (1993). **Yönetim ve organizasyon.** İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- FRAENKEL, J.R & WALLEN, N.E (2009). **How to Design and Evaluate Research in Education** (7th ed). New York. McGraw-hill
- HAZAR, A. (2003). **Rekreasyon ve animasyon.** Ankara: Detay.
- KARAKÜÇÜK, S. (1997). **Rekreasyon boş zamanları değerlendirme kavram kapsam ve bir araştırma.** Seren Ofset, Ankara.
- KARAKÜÇÜK, S. (2014). **Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme.** Suat Karaküçük, Ankara.
- KILBAŞ, Ş. (1994). **Gençlik ve boş zamanı değerlendirme.** Adana: Çukurova Üniversitesi.
- KILBAŞ, Ş. (2010). **Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme.** Ankara: Gazi.
- KRAUS, R.G. (1985). **Recreation program planning today,** Scott, Foresman and Company, London.

- LAFARGUE, P. (1999). **Haksız yönetime karşı tembellik hakkı** (V. Günyol, Çev.). İstanbul: Cumhuriyet Gazetesi.
- MÜFTÜGİL, S. (1993). **Dinlence ve turizm ilişkisi**. Derleyen Ş. Yarcın. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- OZANKAYA, Ö. (1980). **Toplumbilim terimleri sözlüğü**. Ankara: TDK (Türk Dil Kurumu).
- TANRIÖĞEN, A. (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık
- TEZCAN, M. (1993). **Boş zamanlar sosyolojisi**. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- TORKİLDSEN, G. (1992). **Leisure and recreation management**.3.bs. London: E & FN Spon.
- YETİM, A.A. (2011). **Sosyoloji ve spor**. Ankara: Berikan.

DERGİLER

- AĞAOĞLU, Y.S. (2006, Kasım). *Serbest zaman felsefesi*. 9. **Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde** sunulmuş bildiri, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- AĞİLÖNÜ VE MENGÜTAY, A.S. (2009). Yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve model belirleme. **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, 6 (2), 1303-5134.
- AKIN, MAHMUT H (2014) “Gençlik Toplumsallaşmasında Akran ve Arkadaşlık Grupları”, **Gençlik Araştırmaları Dergisi**, Cilt. 2 Sayı. 4, s. 10.
- ALTUN A. (2010). “Kanada’daki Medya Okuryazarlığı Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme” **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi** Cilt:10 Sayı:2 Yıl:10 Aralık-2010, ss.41-57.
- ARDAHAN, F. & Yerlisu-Lapa, T. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. **Hacettepe Journal of Sport Sciences**, 21(4), 129–136.
- ARSLAN S., (2013). “A New Concept In Literacy: Leisure Literacy”, **Journal of Education and Sociology**, 2013; 4(2), 145-149

- ARSLAN, S. (2018). Yetişkin eğitimi bağlamında serbest zaman okuryazarlığı ölçeği geliştirme: geçerlik ve güvenirlik çalışması, **Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi**, 5(14), 101-116.
- AŞICI, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık, **Değerler Eğitimi Dergisi**, 7(17), 9-26.
- AYHAN, B. & ÖZEL, B. (2020). Examining the Relationship between Leisure Attitude and Life Satisfaction Levels of University Students . **International Journal of Sport Culture and Science** , 8 (3) , 154-166 .
- AYTAÇ, Ö. (2002). Boş zaman üzerine kuramsal yaklaşımlar. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 12(1), 231-260.
- AYYILDIZ DURHAN, T. E. B. E. S. S. Ü. M. (2020). The effect of leisure literacy on leisure exercise in university students. **International Journal of Educational Methodology**, 6(2).
- AYYILDIZ DURHAN, T. & KURTİPEK, S. (2021). The Predictive Effect of Curiosity and Exploration Tendencies of Physical Education Teacher Candidates on Leisure Literacy, **International Journal of Education Technology and Scientific Researches**, 6(14), 624-656.
- BARNETT LA. (2005). Measuring the ABCs of leisure experience: Awareness, boredom, challenge, distress. *Leisure Sciences*. 27(2): 131-155.
- BRÅTEN, I., LİE, A., ANDREASSEN, R. U. N. E., & OLAUSSEN, B. S. (1999). Leisure time reading and orthographic processes in word recognition among Norwegian third-and fourth-grade students. *Reading and Writing*, 11(1), 65-88.
- BOZGEYİKLİ, H. (2013). Üniversite Gençlerinin Serbest Zaman Kullanım Alışkanlıkları Araştırması. **Gençlik ve Spor Bakanlığı**, Ankara, 72.
- BREİVİK, S. VE FORD, B.J. (1993). Promoting learning in libraries through information literacy. *American Libraries*, 24 (1): 98–99.
- CALDWELL L. L. (2005); “Leisure and Health: Why is Leisure Therapeutic?”, **British Journal of Guidance & Counselling**, 33 (1), 7-26.

- CENGİZ, R., SATILMIŞ, S.E. (2020). Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğüne Bağlı Yurtlarda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Okuryazarlıklarının İncelenmesi, **International Journal of Contemporary Educational Studies**, (IntJCES), ISSN : 2458-9373.
- COLEMAN, J.C. AND C.WARREN-ADAMSON (1992). Youth policy in the 1990s: the way forward. London: Routledge.
- CILGA, D. D. İ. (2001). Gençlerin Gelişiminde ve Madde Kullanımlarını Önlemede Gençlik Merkezlerinin Rolü . Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi , 4
- DOYLE, C.S. (1994). Information literacy in an information society: A concept for the information age. New York: Syracuse University.
- DAİ, Y. D., CHEN, K. Y., GONG, X., ZHUANG, W. L., Lİ, A. N., & HUAN, T. C. (2019). Developing Chinese tourist's leisure literacy scale from the perspective of Chinese culture. *Tourism Management Perspectives*, 31, 109-122.
- DAİ, Y. D., WANG, T. S., ZHUANG, W. L., & HUAN, T. C. (2021). Are you an awkward tourist? Keys to enhance the cohesion between tourists and local residents from the viewpoint of leisure literacy and recreationist-environment fit. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 47, 312-325.
- EKŞİ, A. (1990) Çocuk, Genç, Ana Babalar, Ankara: Bilgi Yayınevi, s.119
- GÜNGÖRMÜŞ, H.A., BEŞİKÇİ, T., GÜRBÜZ, B., SAROL, H. (2017). The relationship between leisure satisfaction and psychological well-being: A research about Turkish adults. **World Congress of Sport Sciences Research**, 223-224, 23-26 November, Manisa, Turkey.
- HAMAMCI, Z. VE DUY, B. (2005). Bilişsel Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri Ve Fonksiyonel Olmayan Tutumları Üzerindeki Etkisi, **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**, 4(7), 320.
- HEMINGWAY JL. (1996). Emancipating leisure: The recovery of freedom in leisure. *Journal of Leisure Research*. 28(1): 27-43.

- HUTCHINSON S. AND B. ROBERTSON (2012). “Leisure Education: A New Goal For An Old Idea Whose Time Has Come”. *Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria*. 19: 127-139.
- JUNIÚ S. (2009). The impact of immigration: Leisure experience in the lives of South American immigrants. *Journal of Leisure Research*. 32(3): 358-381.
- KARA, S. (2013) “Hz. Peygamberin Elinde Şekillenen İdeal Gençlik”, **Gençlik Araştırmaları Dergisi**, Cilt. 1 Sayı. 2, s. 8.
- KARA, F. M. , GÜRBÜZ, B. & SAROL, H. (2018). An investigation of adult’s leisure boredom, perceived social competence and self-esteem . *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences - IJSETS* , 4 (4) , 113-121 .
- KAZGAN, G. (2002) Kuştepe Gençlik Araştırması 2002, 1 bs. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 109.
- KURUDAYIOĞLU, M. VE TÜZEL, S. (2010). 21. **Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi**. TÜBAR-XXVIII. 283-298.
- LİTMAN, J. A., & JİMERSON, T. L. (2004). The measurement of curiosity as a feeling of deprivation. *Journal of personality assessment*, 82(2), 147-157.
- NEVİLLE RD. (2014). Leisure and the luxury of expérence. *Leisure Sciences*. 36(1)
- ÖNAL I. (2010). “Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık: Türkiye Deneyimi”. **Bilgi Dünyası**. 11 (1), s. 101-121.
- ÖZGÜN, A., YAŞARTÜRK, F., AYHAN, B., BOZKUŞ, T. (2017). Hentbolcuların spora özgü başarı motivasyonu ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. **Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)**, 3(Special Issue 2), 83-94.
- SAKAR, F., GÜRBÜZ, P. G., ESENTAŞ, M., & TEZ, Ö. Y. Covid-19 Pandemi Sürecinde Bireylerin Serbest Zamanlarına İlişkin Okuryazarlık ve Zaman Yönetimlerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 5(1), 81-91.

- TAMAR, M., ÖZTÜRK, Ö., (2012). **Türkiye’de Gençlik, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Yayınları**, Ankara, , HYB Basım Yayın, s. 338.
- TANRIÖĞEN, A. (2014). Öğretimin Denetimine Yönelik Bir Model: Yönlendirilmiş Yoğun Denetim. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, **DergiPark Akademi**, 9
- TEKİN, A., TEKİN, M. & AMMAN, M.T. (2006, Kasım). Serbest zamanlarda yapılan fiziksel egzersizin üniversite öğrencilerinin depresyon ve atılganlık düzeylerine etkisi. 9. **Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde** sunulmuş bildiri, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- USKAN, B.S. VE BOZKUŞ, T. (2019). Eğitimde oyunun yeri. **Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)**, 5(2), 123-131.
- DUMAZEDİER, J. (1990)."Boş Zaman ve Kültür", **Türk Yurdu Dergisi**, (Çev. E. Topbaş), C. 10, No: 38, s. 61 - 63, Ankara.
- WILHELM PETERS, ERGENLİK VE DELİKANLILIK Çağı İnsan Ruhunun Tekamülüne Ait Bir Fasıl, çev. Mümtaz Turhan, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Pedagoji Enstitüsü Araştırmaları C. IV, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, (1944), 19.

TEZLER

- ARSLAN, S. (2010). *Yetişkin kent halkının belediyelerin serbest zaman eğitimi ile rekreasyon etkinliklerinin sunumuna ve yaşam kalitesine etkisine ilişkin görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği)*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- AYDIN, E. (2012). *Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri ile sosyal uyum ve iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- AYCAN A. (2005). *Gençlik merkezlerinin örgütsel etkililik ve hizmet kalitesinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- AYYILDIZ, T. (2015). *Rekreatif dans aktivitelerine katılan bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- EMİR, E. (2020). Serbest Zaman Doyumu, İlgilenimi ve Algılanan Özgürlük İlişkisi: Fiziksel Aktivite Yoluyla Kadınların Güçlenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.
- GEDİZ, S. (2012). Kamu hizmeti olarak rekreasyon etkinlikleri kapsamında “gençlik hizmetleri ve spor il müdürlükleri batı akdeniz bölgesi gençlik merkezleri analizi” Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- İŞİK, M. (2007). Anasınıfına devam eden beş-altı yaş çocuklarına sosyal uyum ve beceri ölçeğinin uyarlanması ve uygulanması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- İNCE, M. A. (2014). Baba tutumlarının anasınıfı ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların sosyal beceri gelişimlerine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KOCAYÖRÜK, A. (2000). İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramının etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÖRTEŞ, G. (2010). Gençlik ve spor il müdürlüklerine bağlı gençlik merkezlerinin 15-26 yaş arasındaki gençler tarafından bilinirlik düzeyi(Kocaeli İli Uygulanması). Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- ÖZBEK, A. (2003). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların ilköğretim birinci sınıfta sosyal gelişim açısından öğretmen görüşüne dayalı olarak karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- SARI, E. (2007). Anasınıfına devam eden 5-6yaş grubu çocukların annelerinin çocuk yetiştirme tutumlarının, çocuğun sosyal uyum ve becerilerine

etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TERZİOĞLU, E. Ç. (2005). Proje yaklaşımını uygulayan ve uygulamayan okullara devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların sosyal gelişim ve zeka alanlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

Gençlik Merkezi Yönetmeliği (2003) Resmi Gazete , Sayı: 25167, md.5.
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4137&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>, Erişim. 10.09.2019

Gençlik merkezlerini yeniden tasarlamak
<https://emin.devrimfidan.com/gen%C3%A7lik-merkezlerini-yeniden-tasarlamak-61eb8e2cb4d1> (18.02.2022)

Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Gençlik Merkezi Yönetmeliği, (2003).<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4137&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> sayfasından erişilmiştir.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Şurası Ön Komisyon Raporu. (2012).
http://www.gencliksurasi.gsb.gov.tr/public/onrapor_kultur.pdf sayfasından erişilmiştir.

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu.(2007).
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=528> sayfasından erişilmiştir.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Merkezleri.
<http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr/site/vizyon.aspx> sayfasından erişilmiştir.

T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi.
[http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/688B1--Insan_Haklari-Evrensel- Beyannamesi.pdf](http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/688B1--Insan_Haklari-Evrensel-Beyannamesi.pdf). sayfasından erişilmiştir.

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi. (2013).
[http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.p df](http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf) sayfasından erişilmiştir.

www.parks.ca.gov, “The Health and Social Benefits of Recreation, An Element of the California Outdoor Recreation Planning Program”, California State Parks; Sacramento, California, March 2005. 14.06.2017 tarihinde alınmıştır.

www.sporbilim.com, “Çağın Hareketsizlik Sorunu ve Aktif Yaşamın Kişiyeye Kazandırdıkları”, Zorba E., Kuter M. (2006). 13.06.2017 tarihinde alınmıştır.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220526-2.htm>

www.tdk.gov.tr

www.ombudsman.gov.tr

EKLER

EK 1 Ölçekler

EK 2 Etik Kurul Kararı

EK 1 Ölçekler

Değerli katılımcı,
Bu araştırma, sizlerin Gençlik Merkezlerinde katıldığımız faaliyetler ve aldığımız hizmetlerden memnuniyetiniz ile serbest zaman değerlendirme alışkanlıklarımızla ilgili çeşitli değişkenleri aydınlatmak üzere tasarlanmıştır. Lütfen sayfa başında yer alan açıklamaları dikkatlice okuyarak ifadeleri cevaplandırınız. Cevaplarınız sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederiz.
Saygılarımızla

Doç. Dr. Ali Selman Özdemir
(Danışman Öğretim Üyesi)

Mohammed Alhennawi
İstanbul Aydın Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyet, Yaş ve Medeni Durum bilgileriniz?

Yaşınız (Belirtiniz):	Cinsiyetiniz: Kadın() Erkek()	Medeni Durum: Evli() Bekâr()
-----------------------------	---------------------------------	--------------------------------

2. Çocuğunuz var mı? () Var () Yok

3. Lütfen eğitim durumunuzu belirtiniz.

() İlköğretim () Ortaöğretim () Ön Lisans () Lisans () Lisansüstü

Halen Öğrenci () : Lütfen Belirtiniz (Lisans vs.):

4. Mesleğiniz nedir?

() Öğrenci () Kamu Sektörü-Çalışan () Kamu Sektörü-Yönetici () Esnaf
() Ev Hanımı () Özel Sektör-Çalışan () Özel Sektör-Yönetici () Çiftçi
() İşsiz () Zanaatkar/Meslek Erbabı () Girişimci/Şirket Sahibi () Hayvancılık

Diğer () : (Lütfen Belirtiniz):

5. Toplumdaki kişilerin refah düzeyini düşündüğünüzde, kendinizi bu refah düzeyinin hangi basamağında görüyorsunuz?

() Çok Kötü () Kötü () Normal () İyi () Çok İyi

6. Serbest zamanlarınızı düzenli olarak değerlendirdiğiniz herhangi bir hobiniz, amatör bir uğraşınız veya faaliyetlerinde sürekli yer aldığımız bir gönüllülük çalışmanız var mı? () var () yok

7. Yukarıdaki soruya cevabınız "Var" ise, lütfen aktivite/faaliyet adını belirtiniz. Yok ise sadece "Yok" yazınız.

Lütfen Belirtiniz:

8. Gündelik yaşamda serbest zamanlarınızı en sık değerlendirdiğiniz üç aktiviteyi sizin için önem sırasına göre yazınız (Cevaplarınızdan biri, bir önceki soruya verdiğiniz cevapla aynı olabilir).

Lütfen Belirtiniz:

9. İmkanınız olsa, yapmak/denemek isteyeceğiniz üç serbest zaman aktivitesini sizin için önem sırasına göre yazınız.

1..... 2..... 3.....

10. Serbest zaman değerlendirme aktivitelerine katılmak için bütçe ayırmakta zorlanıyor musunuz?

() Evet () Hayır () Kısmen

11. Katılabildiğiniz serbest zaman değerlendirme aktivitelerinden tatmin olma düzeyiniz nedir? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)

() Çok tatmin oluyorum () Tatmin oluyorum () Tatmin olmuyorum () Hiç tatmin olmuyorum

12. Gençlik Merkezinden nasıl haberdar oldunuz?

() Sosyal Medya () İnternet () Yazılı/Görsel Basın () Okul
() Arkadaşlardan () Ailemden () Çevremden () Afiş/Billboard

13. Ne zamandan beri Gençlik Merkezine üyesiniz?

() 6 aydan az () 6 ay-1 Yıl arası () 1-2 Yıl arası () 2 yıl ve üzeri

14. Hangi sıklıkla Gençlik Merkezine gidiyorsunuz?

() Her gün () Haftada 3-4 gün () Haftada 1-2 gün () İki Haftada 1-2 gün () Ayda 1-2 gün

15. Gençlik Merkezinde daha çok hangi tür faaliyetlere katılıyorsunuz?

Lütfen

Belirtiniz:

.....

SERBEST ZAMAN OKURYAZARLIĞI ÖLÇEĞİ Değerli katılımcı, Serbest zaman etkinlikleri; iş, okul ve zaruri ihtiyaçlar gibi gerekliliklere ayrılan zaman dışında, özgürce seçerek katıldığınız veya sürdürdüğünüz, her türlü oyun, spor, sanat, kültür, kişisel gelişim ve eğlence aktivitelerini ifade etmekte, aynı zamanda gündelik serbest zaman değerlendirme alışkanlıklarınızı içermektedir. Aşağıda, serbest zaman okuryazarlığını ölçen ifadeler yer almaktadır. Lütfen her bir ifadenin karşısında yer alan seçeneklerden, sizin için uygun olanı işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.	Çok katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
	1. Serbest zaman etkinliklerine katılmak sosyal refahı artırır	5	4	3	2
2. Serbest zaman etkinliklerine katılmak yaratıcılığı geliştirir	5	4	3	2	1
3. Serbest zaman etkinliklerine katılmak duygusal refahı artırır	5	4	3	2	1
4. Serbest zaman etkinliklerine katılmak suçla karışmayı azaltır	5	4	3	2	1
5. Serbest zaman etkinliklerine katılmak mutluluk verir	5	4	3	2	1
6. Serbest zaman etkinliklerine katılmak özgüveni artırır	5	4	3	2	1
7. Serbest zaman etkinliklerine katılmak kişinin kendisine saygısını artırır	5	4	3	2	1
8. Serbest zaman etkinliklerine katılmak yaşamboyu öğrenme sağlar	5	4	3	2	1
9. Serbest zaman etkinliklerine katılmak yaşam kalitesini artırır	5	4	3	2	1
10. Serbest zaman etkinliklerine katılmak sağlık risklerini azaltır	5	4	3	2	1
11. Serbest zamanın önemini biliyorum	5	4	3	2	1
12. Serbest zamanı nasıl değerlendireceğimi biliyorum	5	4	3	2	1
13. Serbest zaman etkinlik türlerini biliyorum	5	4	3	2	1
14. Serbest zaman etkinliklerine nerede katılacağımı biliyorum	5	4	3	2	1
15. Serbest zaman alışkanlıklarımı kontrol edebilirim	5	4	3	2	1
16. Serbest zaman alışkanlıklarımın farkındayım	5	4	3	2	1
17. Serbest zaman etkinlik türlerini getirebileceği olumsuzluklar bakımından ayırt ederim	5	4	3	2	1
18. Serbest zaman etkinlik türlerini sağladığı yararlar bakımından ayırt ederim	5	4	3	2	1
19. Serbest zamanda uygun etkinlikler yapmadığımda kendimi keyifsiz hissediyorum	5	4	3	2	1
20. Serbest zamanda uygun etkinlikler yapmadığımda kendimi rahatsız hissediyorum	5	4	3	2	1
21. Serbest zamanda uygun etkinlikler yapmadığımda kendimi boş hissediyorum	5	4	3	2	1

GENÇLİK MERKEZLERİ MEMNUNİYET ÖLÇEĞİ

Değerli katılımcı,

Aşağıda, "Gençlik Merkezlerinde" katıldığınız faaliyetler ve aldığınız hizmetler ile ilgili memnuniyetinizi ölçen ifadeler yer almaktadır. Lütfen her bir ifadenin karşısında yer alan seçeneklerden, sizin için uygun olanı işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.

	Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
1. Sportif Faaliyetler	5	4	3	2	1
2. Kültür Faaliyetleri (Sinema, Tiyatro vb.)	5	4	3	2	1
3. Eğitimle İlgili Faaliyetler	5	4	3	2	1
4. Kurslar	5	4	3	2	1
5. Hareketlilik Projeleri	5	4	3	2	1
6. Sağlıkla İlgili Faaliyetler	5	4	3	2	1
7. Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri	5	4	3	2	1
8. Sanat Faaliyetleri (Müzik, El Sanatları vb.)	5	4	3	2	1
9. Bilim ve Teknoloji Faaliyetleri	5	4	3	2	1
10. Çevre Bilinci Faaliyetleri	5	4	3	2	1
11. Basın-Yayın Faaliyetleri	5	4	3	2	1
12. Gençlik Merkezi Mevcut Konumu	5	4	3	2	1
13. Gençlik Merkezinin Fiziki Yapısı (Gençlik Merkezi Binası)	5	4	3	2	1
14. Eğitimcilerin Gençlerle Olan İletişimi	5	4	3	2	1
15. Gençlik Merkezi Çalışanlarının İlgisi ve Alakaları	5	4	3	2	1
16. Gençlik Faaliyetlerinin Sayısı	5	4	3	2	1
17. Gençlik Faaliyetlerinin Niteliği	5	4	3	2	1
18. Gençlik Merkezine Ulaşım	5	4	3	2	1
19. Eğitimcilerin Niteliği	5	4	3	2	1
20. Eğitimcilerin Kursiyerlere Yönelik İlgisi ve Alakaları	5	4	3	2	1

EK 2 Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.09.2022-63542

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-63542
Konu : Etik Onayı Hk.

28.09.2022

Sayın MOHAMMED A İ ALHENNAWİ

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 08.09.2022 tarihli ve 2022/14 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSP46KKTZ3 Pin Kodu : 39182

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Keş Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ

Unvanı : Yaz İşleri Uzmanı

Tel No : 31002

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı soyadı: Mohammed A I Alhennawi

Eğitim Bilgileri

Lise: Filistin, Kamal Naser lise okulu

Lisans: Filistin, Gazze Alaksa üniversitesi

Lisansüstü: İstanbul aydın üniversitesi